

GŁOS

znad Niemna

5 lipca 2002r. Nr 27(528) Index 63863 Rok założenia 1989

**Daj nam, Boże, aby
najmniejszy cień egoizmu
ani kłamliwej, obłudnej
polityki nie przesłonił
owego zielonego horyzontu,
usianego kwiatami i
owianego wonią
niezmierzonych lasów i łąk!**
Ignacy Domeyko

W numerze:

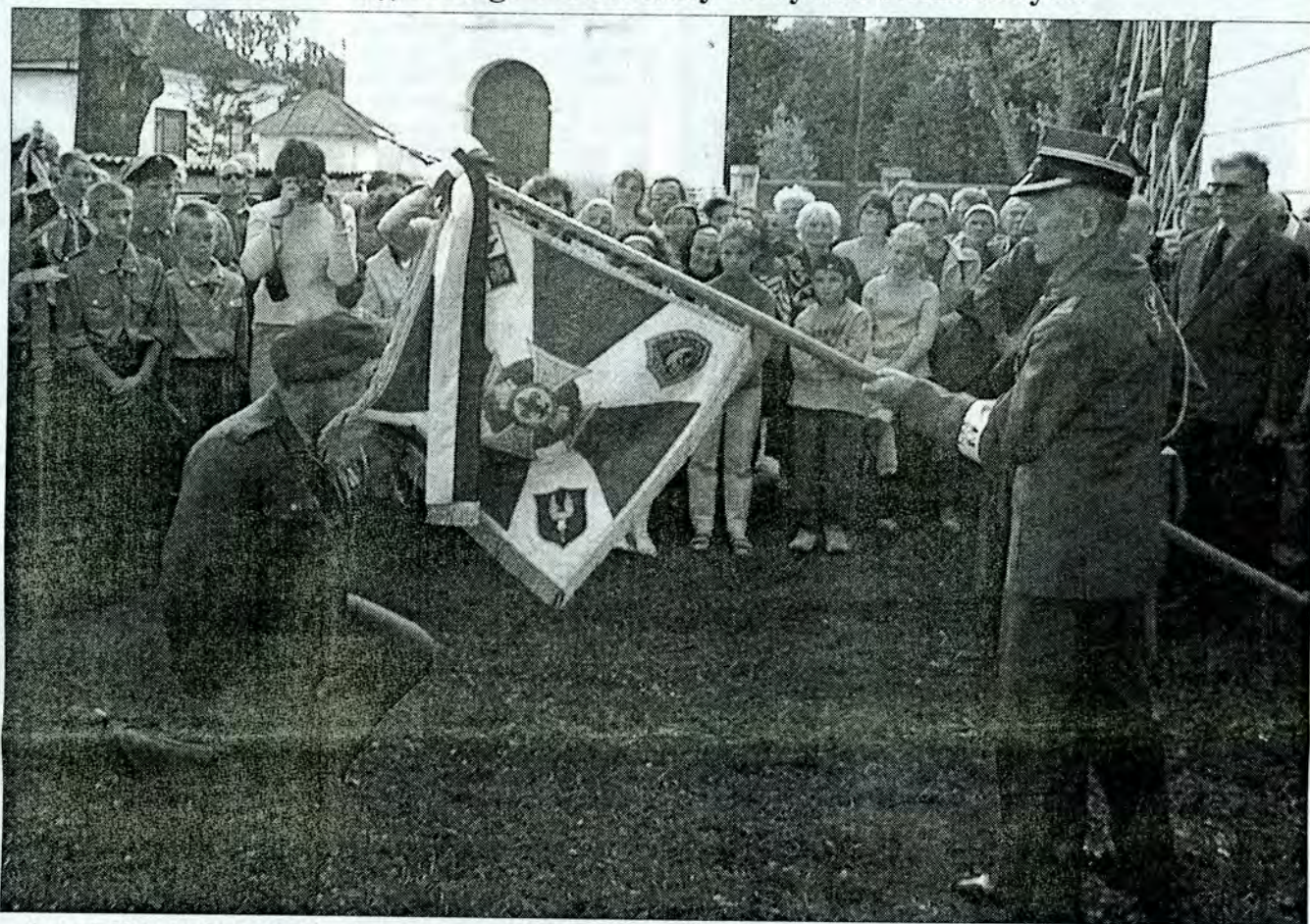
Uznanie dla harcerzy

Szczep Harcerski im. M. Ogińskiego odznaczony Krzyżem Niezłomnych

30 czerwca br. w Rosi odbyło się uroczyste przekazanie Sztandaru Harcerskiego dla Szczepu Harcerskiego im. Michała Ogińskiego, nadanie honorowych imion drużynom harcerskim oraz wręczenie odznaczeń za działalność harcerską.

W uroczystości uczestniczyli: biskup Antoni Dziemianko, ojciec Jan Bońkowski, kapelan Związku Harcerstwa Polskiego na Białorusi, ksiądz Czesław Pawlukiewicz, pułkownik harcmistrz Włodzimierz Potoka, najmłodszy harcerz przedwojennej roskiej drużyny harcerskiej, prezes ZPB Tadeusz Kruczkowski oraz Zygmunt Szparadowski, prezes Stowarzyszenia Polskich Byłych Więźniów Politycznych. Uroczystości rozpoczęły się od mszy świętej w kościele św. Trójcy, w trakcie której biskup Antoni Dziemianko poświęcił sztandar harcerski. Następnie odbyło się uroczyste przekazanie sztandaru drużynie harcerskiej.

„Wręczenie roskim harcerzom sztandaru, ufundowanego przez Stowarzyszenie Polskich Byłych Więźniów Politycznych i bratnie organizacje kombatanckie przy udziale dawnych harcerzy z Rosi, jest wyrazem pamięci o was, o spadkobiercach Pierwszej Drużyny harcerskiej imienia pułkownika Leopolda Lisa-Kuli, o tych, którzy przejęli tradycję harcerstwa polskiego. Nadaniem przez prezydium zarządu Stowarzyszenia Polskich Byłych Więźniów Politycznych temu nowemu sztandarowi Krzyża Niezłomnych jest wyróżnieniem Szczepu Harcerskiego im.

Antoni Chomczukow odbiera sztandar z rąk Włodzimierza Potoki

Michała Ogińskiego, działającego pod umiejętnym kierownictwem druha Antoniego Chomczukowa, za wybitne zasługi w odradzaniu i utrwalaniu harcerskich tradycji oraz działalność, mającą na celu upamiętnienie tych, którzy oddali swe życie w obronie ziemi wołkowskiej” — powiedział podczas wręczenia sztandaru Zygmunt Szparadowski, prezes SPbWP. „Myślę, że dla tych dzieci, dla tej młodzieży będzie to

jeden z najważniejszych dni w życiu. Jestem bardzo wam wszystkim wdzięczny” — powiedział wzruszony Antoni Chomczukow.

Następnie „za wybitne osiągnięcia w dziedzinie krzewienia wiary, utrwalania polskości i właściwy wpływ na wychowanie młodego pokolenia” Krzyżem Niezłomnych został odznaczony ojciec Jan Bońkowski, kapelan Związku Harcerstwa Polskiego na Białorusi.

Po południu w roskim Rejonowym Domu Kultury odbył się uroczysty koncert zorganizowany przez harcerzy, a wieczorem zorganizowano uroczyste zaprzysiężenie nowych harcerzy, w którym udział wzięli po. Konsula Generalnego RP w Grodnie Renisław Walter.

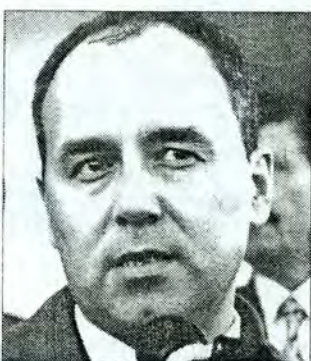
„Jestem niezmiernie szczęśliwy, że w Rosi odrodziło się harcerstwo, które kontynuuje przedwojenne tradycje mojej macierzystej

drużyny. Właśnie dlatego jestem szczególnie związany z tymi harcerzami. Dlatego, jeżeli tylko zdrowie mi pozwoli, będę zawsze odwiedzać roskich harcerzy” — powiedział Głosi pułkownik harcmistrz Włodzimierz Potoka, najmłodszy harcerz przedwojennej drużyny harcerskiej im. pułkownika Leopolda Lisa-Kuli w Rosi.

Andrzej ODLANICKI
Fot. autora

Pożegnalne spotkania

Ambasador RP dr Mariusz Maszkiewicz (na zdj.) skończył swoją misję dyplomatyczną na Białorusi. Z tej okazji odbyły się spotkania pożegnalne ze społecznością polską i organizacjami, środowiskami twórczymi i naukowymi w Witebsku i Grodnie. 25 czerwca br. odbyło się uroczyste przyjęcie w Ambasadzie RP w Mińsku, na które licznie przybyli przedstawiciele korpusu dyplomatycznego, organizacji społecznych i partii politycznych. W słowie powitalnym Mariusz Maszkiewicz podziękował wszystkim za owocną współpracę oraz zaznaczył:

„Dziękuję przedstawicielom organizacji polskich, polskiej diaspory za współpracę, za to, co nam udało się zrobić. W swojej pracy na Białorusi chciałem, aby polska mniejszość, Polacy żyjący tutaj, byli mostem łączącym Polskę i Białoruś, aby mogliśmy w tym miejscu na ziemi budować przykładowe relacje i dawać innym przykład, że można je dobrze układać, dobrze po sąsiedzku żyć.

Inf. wl.

Rodzice-Polacy!

Warto pamiętać, że w wielu szkołach na Białorusi istnieje możliwość pobierania nauki języka polskiego jako przedmiotu, są szkoły polskie w Grodnie i Wołkowysku.

Rodzice, decyzja należy do Was! Wszelkie informacje można uzyskać: Polska Szkoła w Grodnie, ul. Kurczatowa 43, tel. (0152) 33-17-31 Szkoła Polska w Wołkowysku, ul. Pankowej, tel. (01512) 2-06-17, 2-16-23

Dział Oświaty ZPB w Grodnie, ul. Dzierżyńskiego 32, tel. (0152) 73-81-50

Zapraszamy dzieci do klasy przygotowawczej oraz pierwszej w Szkole nr 1 w Mińsku przy ul. Czakłowa oraz do polskiej klasy w Szkole nr 131 (Czyżówka) tel. (017) 285-35-22

7 lipca 2002r.
w Rejonowym Domu Kultury w Iwiu
odbędzie się
XI Festiwal Piosenki Polskiej
Początek o godz. 12.00
Serdecznie zapraszamy!

Rejonowy Oddział SZ ZPB w Mostach oraz Komitet Pamięci Orzeszkowej serdecznie zaprasza mieszkańców Grodna i Grodzieńszczyzny na spotkanie poświęcone pamięci Elżby Orzeszkowej, które odbędzie się **7 lipca br. w Bohatyrowiczach (Miniewiczach) nad Niemnem.**

15.30 — msza św. polowa przy grobie powstańców, a następnie referat i występy zespołów artystycznych.

Autokar odjeżdża spod siedziby ZPB w Grodnie o godz. 13.00

Organizatorzy

Nie rezygnuję **2**

3 lipca **3**

Wycieczka marzeń **5**

Daleka zagranica **10**

Apostoł nauki **11**

ROSJA

Duma Państwowa przyjęła ustawę o prywatyzacji ziemi rolnej. Ustawa zezwala Rosjanom na sprzedaż i kupno ziemi. To prawdziwy przełom, ponieważ ustawa dopuszcza obrót ziemią na wolnym rynku pierwszy raz od rewolucji bolszewickiej w 1917r.

Przyjęty dokument dotyczy 406 milionów hektarów ziemi, stanowiących 24 proc. rosyjskiego terytorium. Zgodnie z nowym prawem, całkowitym zakazem nabywania ziemi rolnej objęto obywateli zagranicy. Cudzoziemcy będą mogli jedynie dzierżawić ziemię. Dotyczy to także podmiotów prawnych, w których wkład kapitału zagranicznego przekracza 50 proc. Te podmioty mogą dzierżawić ziemię rolną nie dłużej niż przez 49 lat.

W uzasadnieniu ustawy napisano, że ma ona poprawić efektywność produkcji rolnej. Nowa ustawa wzmacnia konstytucyjne prawo obywateli do własności ziemi. Wejście w życie po sześciu miesiącach od jej opublikowania.

Ustawę od lat skutecznie blokowali komuniści. Pierwsze próby reform podjął już Borys Jelcyń w roku 1991, kiedy to powołano Państwowy Komitet Federacji Rosyjskiej ds. Reformy Rolnej i wydano nowy Kodeks Ziemski. Komuniści jednak blokowali wprowadzenie obrotu ziemią. Prywatyzacja ziemi rolniczych — jedna z najważniejszych reform zapoczątkowanych przez prezydenta Władimira Putina — określana jest przez obserwatorów jako kluczowa w rozwoju rosyjskiego rolnictwa.

KUBA

Fidel Castro oskarża Rosję o zdradę. Powiedział, że „złamała wszystkie porozumienia zawarte z Hawaną za cenę zbliżenia z dawnym wspólnym wrogiem”, a obecnie już tylko wrogiem Castro — Stanami Zjednoczonymi.

Tymczasem parlament w Hawanie postanowił w ostatnich dniach przyjąć poprawkę do konstytucji, która mówi, iż kubański system socjalistyczny jest — jak to określono — nieodwołalny.

PAP, AD

WYKRYWANIE

Zabawa dla zamożnych

Nareszcie mi się udało! Dopiero za szóstym razem, ale się udało! Mam naprawdę ogromną satysfakcję — cieszył się przez radio Steve Fosset (na zdj.), gdy 2 lipca został pierwszym człowiekiem, który samotnie okrążył świat balonem.

Fosset ma 58 lat. Przez lata handlowania akcjami dorobił się potężnej fortuny. Obecnie jest prezesem własnego funduszu inwestycyjnego „Larkspur Securities, Inc”. Swoją chicagowską firmą kieruje najchętniej z domu w Kolorado albo z pokładu oceanicznego jachtu. Giełda tylko wzmocniła w nim żylkę sportowca-ryzykanta. Fosset wspinał się już na najwyższe szczyty sześciu kontynentów, przepłynął wpływ kanał La Manche i cieśninę Dardanele (w obie strony). W 1992r. sięgał się w Iditarod — słynnych wy-

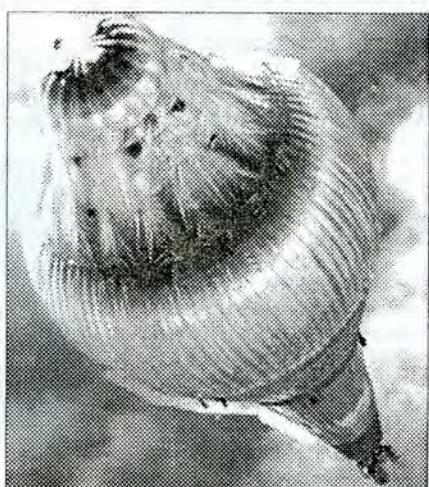
siada w radzie naczelnej amerykańskich skautów, jest członkiem brytyjskiego Royal Geographic Society i amerykańskiego Explorers Club. Ziemię próbował oblecieć balonem już pięć razy. Trzykrotnie skapitulował sam, dwa razy przegrał z przyrodą przez knock-out. W 1998r. jego pojazd został rozpruty po uderzeniu pioruna i z wysokości 8 tys. 800 m spadł

śmigłach psich zaprzęgniętych na Alasce, w 1996r. brał udział w prestiżowym 24-godzinny wyścigu samochodowym Le Mans, startował też w triathlonie. Na swym koncie ma również kilka rekordów żeglarskich. Podczas regat Race'2000 ustanowił na gigantycznym katamaranie „Sony-Playstation” (długość 32 m) rekord świata w żegludze dobowej, pokonując w 24 godziny dystans 580 mil (1074 km). Fosset zasiada w radzie naczelnej amerykańskich skautów, jest członkiem brytyjskiego Royal Geographic Society i amerykańskiego Explorers Club.

Ziemię próbował oblecieć balonem już pięć razy. Trzykrotnie skapitulował sam, dwa razy przegrał z przyrodą przez knock-out. W 1998r. jego pojazd został rozpruty po uderzeniu pioruna i z wysokości 8 tys. 800 m spadł

do Morza Koralowego. Fosset cudem się uratował i przez prawie dobę pływał na tratwie ratunkowej, czekając na pomoc. Podczas poprzedniej próby rok temu jego balon po paskudnej burzy rozbił się w Brazylii. Pilot w ostatniej chwili wyskoczył na spadochronie. Ustanowił jednak wtedy rekord długości samotnego lotu balonem — 12 dni 12 godzin i 57 minut.

„Widomości”, PAP

Finanse w zawieszeniu

Rynek czeka, kto i kiedy zostanie nowym ministrem finansów

Minister finansów Marek Belka i premier Leszek Miller

Dotychczasowy minister finansów — prof. Marek Belka — podał się do dymisji. Zrobił to — jak zapewniał — tylko z powodów osobistych, ale ta decyzja komentowana jest inaczej. Od osoby nowego ministra zależy w dużej mierze zaufanie inwestorów i — pośrednio — kurs złotego. Marek Belka zaproponował jako swojego następcę ministra pracy Jerzego Hausnera lub b. ministra finansów Grzegorza Kołodkę — poinformował szef Kancelarii Premiera Marek Wagner.

Mówi się, że Belka nie chciał formować nowego budżetu na 2003r., w którym przewidziano wstępnie 43-miliardowy deficyt. Innym powodem rezygnacji Marka Belki mógł być brak postępów w przełamaniu kryzysu w kontaktach rządu z NBP i Radą Polityki Pieniężnej. Marek Belka kierował państwowymi finansami niecałe 9 miesięcy. Jest przez rynek finansowy ceniony za konsekwencję, zwłaszcza w ograniczaniu deficytu budżetowego. Analitycy mieli też nadzieję, że

wicepremier doprowadzi ostatecznie do porozumienia rządu z prezesem NBP i Radą Polityki Pieniężnej.

Kto teraz?

Na rezygnację Marka Belki rynek zareagował spadkiem kursu złotego oraz wzmocnieniem dolara i euro. Ale paniki na rynku nie ma. Teraz sytuacja zależy będzie od tego, kto zastąpi Marka Belkę. Politycy jako kandydatów na następcę Belki wymieniają m.in. członka Rady Polityki Pieniężnej Dariusza Rosatiego, doradcę ekonomicznego prezydenta Witolda Orłowskiego i Marka Wagniera, szefa kancelarii premiera.

Szef Kancelarii Premiera Marek Wagner uważa, że nowym ministrem powinien być ktoś, kto na bieżąco zna problemy budżetowe i aktualny stan prac nad przyszłorocznymi wydatkami państwa. Wagner poinformował również, że wraz z ministrem Belką dymisję złożyli też wice ministrowie finansów Andrzej Raczko i Jacek Bartkiewicz. Wagner zaprzeczył jednocześnie, by sam kandydował na stanowisko ministra finansów.

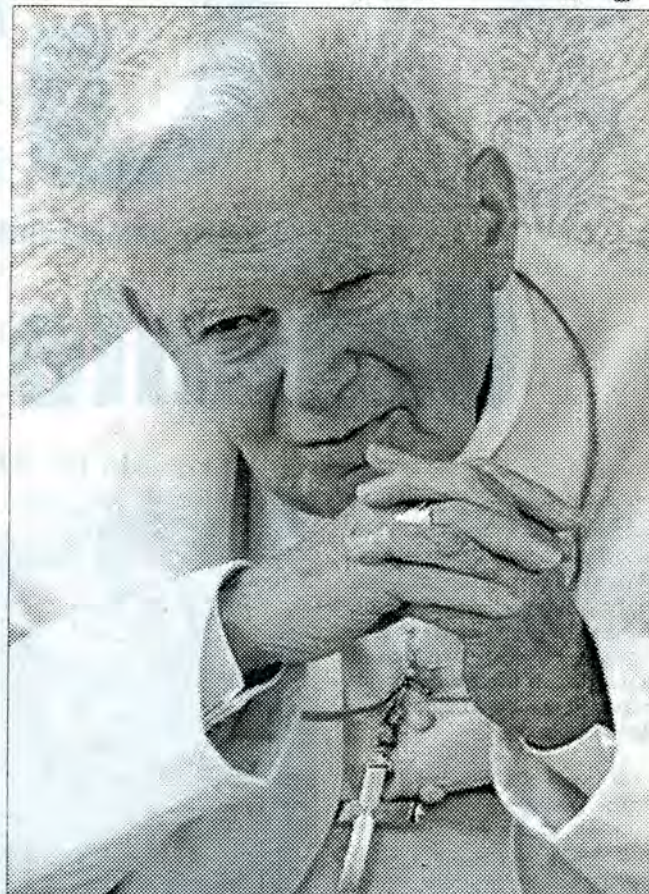
Opinie

To, co się stało, oznacza, że Marek Belka nie znalazł w rządzie partnerów do realizacji swej polityki finansowej państwa — tak Jarosław Bauc, szef resortu finansów w rządzie premiera Jerzego Buzka skomentował rezygnację Marka Belki. Bauc powiedział, że Marek Belka poczuł się osamotniony w walce o lepszą kondycję polskich finansów. Tym opiniom zdecydowanie sprzeciwił się doradca premiera do spraw ekonomicznych Andrzej Sopoćko. Przyznał jednak, że dymisja wicepremiera Belki nie jest korzystna dla polskiej gospodarki. Uchylił się jednak od odpowiedzi na pytanie, kto zostanie następnym szefem resortu finansów.

Marszałek Senatu RP Longin Pastusiak przyznał, że, tak jak inni, jest zaskoczony nagłą rezygnacją Marka Belki. Wyraził żal, że minister ustąpił w tej fazie prac nad budżetem państwa, nie doprowadzając do jego uchwalenia. Jego zdaniem, niezaprzeczalnym osiągnięciem wicepremiera Belki było zmniejszenie deficytu budżetu państwa z 90 do ponad 40 milionów.

„Widomości”, PAP

Nie rezygnuję

Papież Jan Paweł II potwierdził podczas niedzielnego nabożeństwa, że nie zrezygnuje z pełnienia misji następcy św. Piotra. Stało się to dzień po publikacji we włoskiej prasie artykułu, który sugerował, że papież nie poda się do dymisji. Ojciec Święty poświęcił swej osobie niemal całe rozważanie na Anioł Pański.

Watykan potwierdził datę planowanej na połowę sierpnia wizyty papieża Jana Pawła II do Polski. Papież 16 sierpnia br. przybędzie do Krakowa, zaś 19 sierpnia powróci do Rzymu. Będzie to dziewiąta pielgrzymka do Polski i 98. wizyta zagranicą podczas 23-letniego pontyfikatu Jana Pawła II. Wcześniej, pod koniec lipca, planowana jest także 10-dniowa podróż papieża do Kanady, Meksyku i Gwatemali.

Jeszcze nigdy w czasie tradycyjnego spotkania na Anioł Pański papież tak dużo nie mówił o sobie. Dał wyraźnie do zrozumienia, że nie zrezygnuje z misji następcy św. Piotra. Modlitwy i wsparcie duchowe wiernych dają mu siły do kierowania Kościołem katolickim. Jan Paweł II mówił, że bardzo potrzebuje tego wsparcia, zwłaszcza w chwilach najtrudniejszych.

Papież przypomniał też obchodzone w sobotę święto apostołów Piotra i Pawła, którzy — jak powiedział — „po wielu próbach, w tym także próbach grożących śmiertelnym niebezpieczeństwem, z pomocą Bożą doprowadzili do końca swoją misję apostołską”.

Do misji apostołskiej papież nawiązał też w sobotę w homilii wygłoszonej podczas wieczornej liturgii celebrowanej na placu przed bazyliką watykańską i połączonej z wręczeniem 28 arcybiskupom metropolii paliuszów symbolizujących ich łączność z biskupem Rzymu. Jan Paweł II, opisując postać pierwszego papieża — św. Piotra, przypomniał jego cudowne wyjście z więzienia w Jerozolimie, w czym dopomógł mu zesłany z nieba anioł. „W ten nadprzyrodzony sposób Bóg udzielił swojemu apostołowi pomocy, aby mógł on kontynuować swą misję. Misję niełatwą, drogę skomplikowaną i męczącą. Misję, która właśnie tu, w Rzymie, zakończyła się męczeństwem” — powiedział. Te słowa papieża włoskie media zinterpretowały jako wyraz niezłomnej woli Jana Pawła II do kontynuowania posługi w Kościele „nawet do śmierci męczeńskiej”.

PAP, AD

FOTO W Głosie

Sto lat skończył Stanisław Wyczech — jeden z ostatnich żyjących legionistów marszałka Józefa Piłsudskiego. W warszawskim kościele św. Józefa odprawiono uroczystą mszę św. w intencji jubilat.

Stanisław Wyczech był jednym z najmłodszych legionistów. Przeżył wojnę polsko-bolszewicką. Podczas II wojny światowej przewoził prasę podziemną i broń do placówek Armii Krajowej. Brał udział w Powstaniu Warszawskim. Po wojnie na zlecenie Stanisława Mikołajczyka organizował w Warszawie PSL. Był z tego powodu represjonowany. Podczas mszy św. odczytano list gratulacyjny od prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego.

Przygotował Andrzej DUBIKOWSKI

3 lipca - najważniejsze święto

Tak uważa Fiodor Gudziej, przewodniczący Grodzieńskiej Rady Deputowanych

Od 7 lat 3 lipca Białoruś świętuje Dzień Republiki, ostatnio nazywany także Dniem Niepodległości. W ciągu tego czasu święto przeszło swoistą metamorfozę i swoją wymową coraz bardziej przypomina świętowany 9 maja Dzień Zwycięstwa.

Święto 3 lipca zostało proklamowane po referendum 1996 roku. Właśnie wtedy zadecydowano, że dzień wyzwolenia Mińska będzie uznawany za Dzień Niepodległości Białorusi. Chociaż w tym czasie niemal cała Zachodnia Białoruś jeszcze pozostawała w rękach Niemców. Właśnie temat Wojny Ojczyźnianej od lat dominuje podczas obchodów Dnia Republiki. Tylko zamiast Stalin-gradzkiej bitwy, czy szturm Berlina weterani przypominają operację „Bagration”, w trakcie której zostało wyzwolone terytorium obecnej Białorusi.

W tym roku obchody Dnia Republiki były bardziej skromne niż zwykle. W Mińsku zrezygnowano z tradycyjnej defilady z udziałem pojazdów opancerzonych oraz innej techniki wojskowej. Odbył się przemarsz wojskowy i parada sportowców. W przeddzień święta Aleksander Łukaszenko zapowiedział dymisję rządu Gienadija Nowickiego jeżeli w najbliższym czasie sytuacja gospodarcza kraju nie poprawi się.

2 lipca br. prezydent Aleksander Łukaszenko zwrócił się do obywateli Białorusi: „Niepodległość państwa białoruskiego

Podczas wiecu

osiągnięta została dzięki wielkiemu poświęceniu. Nasi przodkowie swym bohaterskim czynem w latach Wojny Ojczyźnianej podarowali nam szczęśliwą możliwość żyć i pracować w pokoju i na wolnej ziemi. I dzisiaj z wdzięcznością wspominamy tych, którzy nie powrócili z pola walki, kto w ciężkich warunkach odbudowywał miasta i wsie. Kontynuując sławną tradycję budujemy naszą Białoruś. Kraj pewnie idzie

wybraną drogą. Białoruś, z jej unikatową kulturą, bohaterską historią i wielkimi osiągnięciami narodu znają i szanują w świecie” — oświadczył białoruski przywódca.

W Grodnie obchody Święta Niepodległości rozpoczęły się jeszcze 2 lipca uroczystym zebraniem z udziałem kierownictwa obwodu grodzieńskiego. Po zebraniu, które odbyło się w Pałacu Kultury Chemików, w ra-

mach świętowania odbył się X Festiwal Pieśni Białoruskiej „Piosenka nad Niemnem”. Wszystko to przypominało stare dobre czasy radzieckie: rozczuleni weterani, rozśpiewana młodzież i zadolowane władze.

3 lipca br. w miejskim parku odbył się tradycyjny wiec z udziałem kierownictwa obwodu grodzieńskiego. Otworzył go Fiodor Gudziej, przewodniczący Grodzieńskiej Rady Deputowa-

nych: „Zebraliśmy się tu, aby świętować najważniejsze święto kraju — Dzień Niepodległości”. Przeprowadził on wnikliwy ekskurs do historii Wojny Ojczyźnianej. Następnie słowo zabrał generał Waleryj Mamczenko, weteran wojny w Afganistanie. A potem, tradycyjnie, głos oddano przedstawicielom młodzieży. Wzruszona absolwentka uniwersytetu grodzieńskiego Aleksandra Zeń powiedziała: „Tydzień temu ukończyłam studia i 1 września pierwszy raz wejdę do klasy, będę się starała, żeby zostali oni prawdziwymi patriotami”.

Praktyka przymusowego uczestnictwa uczniów szkół średnich w podobnych imprezach jest dobrze znana. Ale latem, kiedy szkoły z powodu wakacji stoją puste, obowiązek ten przekłada się na kolonie letnie. Do uczestnictwa w wiecu przywieziona została liczna grupa dzieci z pobliskiej kolonii wypoczynkowej „Młodzi Kosmonauci”. W trakcie przemówień dwoje z tych dzieci straciło przytomność. Wezwana została karetka pogotowia.

Na zakończenie wiecu odbyła się defilada wojskowa. Jednak nie był to wcale koniec święta. Przez cały dzień w miejskim parku odbywały się występy zespołów ludowych i grup teatralnych, a wieczorem odbył się koncert zespołów estradowych.

Andrzej ODLANICKI
Fot. autora

OBWE CHCE POPRAWY STOSUNKÓW Z BIAŁORUSIĄ

Wysłanie do Mińska misji mającej doprowadzić do nawiązania dialogu z władzami oraz przewyciężenie napięć pomiędzy OBWE a Białorusią, zapowiedział 26 czerwca br. przewodniczący OBWE, minister spraw zagranicznych Portugalii Antonio Martins da Cruz.

Tego samego dnia OBWE potępiła skazanie przez białoruski sąd dwóch grodzieńskich dziennikarzy — Mikołaja Markiewicza i Pawła Mażejki, zarzucając zarazem władzom Białorusi łamanie wolności słowa.

STATKIEWICZ SPOTKAŁ SIĘ Z PREZYDENTEM RP

Lider Białoruskiej Socjal-Demokratycznej Partii „Narodnaja Hramada” Mikołaj Statkiewicz 28 czerwca br. w Warszawie spotkał się z prezydentem RP Aleksandrem Kwaśniewskim.

Do spotkania doszło podczas odbywającej się pod patronatem prezydenta międzynarodowej konferencji poświęconej tematyce europejskiej. Według służb prasowych „Narodnaja Hramada”, Mikołaj Statkiewicz podziękował Aleksandrowi Kwaśniewskiemu za jego zainteresowanie problemami białoruskiej demokracji, a w szczególności za wsparcie dziennikarzy grodzieńskich „Pahoni” w czasie ich procesu. W tym samym dniu Statkiewicz spotkał się z kierownictwem SLD, z którym rozmawiał o rozszerzeniu międzypartyjnej współpracy.

DYMISJA DOMASZA

Przewodniczący Społecznego Stowarzyszenia „Grodzieńska Inicjatywa”, były kandydat na prezydenta Białorusi Siemion Domasz podał się do dymisji.

Swoją decyzję tłumaczy brakiem wiary w szanse i skuteczność kampanii wyborczej do lokalnych organów władzy. Większość członków „Grodzieńskiej Inicjatywy”, która zespala ok. 30 partii politycznych i organizacji społecznych Grodzieńszczyzny już zaangażowała się aktywnie w tę kampanię. Domasz powiedział, że nie chce być przeszkodą i daje szansę innym wykazania się podczas przygotowań do wyborów.

Spekuluje się, że były kandydat na prezydenta może planować powołanie nowej organizacji na wybory lokalne. Póki co „Grodzieńska Inicjatywa” szykuje się do walnego zgromadzenia członków, które zdecyduje o dalszym losie stowarzyszenia.

DEPARTAMENT STANU USA BRONI DZIENNIKARZY

W oświadczeniu wydanym 28 czerwca br. Departament Stanu USA potępił skazanie dwóch niezależnych dziennikarzy białoruskich — redaktora naczelnego „Pahoni” Mikołaja Markiewicza i dziennikarza Pawła Mażejki — na kary ograniczenia wolności 2,5 roku i 2 lat za zniesławienie prezydenta Aleksandra Łukaszenki. W dokumencie stwierdzono, że wyrok białoruskiego sądu narusza uniwersalne zasady wolności słowa i prasy. Podkreślono, że władze Białorusi nadal wywierają presję na niezależne media. Zaapelowano o uwolnienie obu dziennikarzy.

Charter 97, BDG, Radio Racja

http://glos-znad-niemna.virtualave.net

Gdzie woda, tam deszcz

Na mapie Białorusi wkrótce pojawi się jeszcze jedno jezioro — Łuckowlańskie, biorące nazwę od wsi, która jest centralnym gospodarstwem kolchozu im. Dzieniszczukowa w rejonie grodzieńskim.

Mówi się, gdzie woda, tam i deszcz. Co prawda, mieszkańcy Łuckowli i przyległych wsi budownictwo jeziora z tym nie łączą, ale spodziewają się, że studnie uzupełnią się wodą, a pola staną się bardziej wilgotne.

W latach 60. ubiegłego stulecia obok Łuckowli i Prokopowicz znajdowały się zbiorniki wody. Jednak stało się tak, że woda wsiąkała. Po tym spłycały studnie wiejskie, pola stały się nieurodzajne.

Dlatego przewodniczący kolchozu postanowił odrodzić byłe zbiorniki wodne, łącząc je jedną gładziną wodną. Do pracy wzięli się miejscowi pracownicy oraz fachowcy. Władze lokalne pomogły materialnie.

Dobiegają końca prace przy zagospodarowaniu łożyska jeziora, które zajmuje 54 hektary. Została tylko instalacja rury spustowej i jesienią duża część wypelni się wodą. Jezioro Łuckowlańskie będzie służyć celom wodochrońnym i zostanie doskonałym miejscem wypoczynku dla mieszkańców tej miejscowości.

Ryszard KARACZUN

Szerokiej drogi

29 czerwca br. na Wydziale Filologicznym Państwowego Uniwersytetu im. Janki Kupaly w Grodnie odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów. Dwudziestu czterech absolwentów polonistyki otrzymało świadectwa ukończenia studiów.

Młodzi specjaliści już w tym roku zaczęli pracować w różnych zakątkach Grodzieńszczyzny, rejonach: wołkowyskim, ostrowieckim, mostowskim, brzostowskim i in. — tam, gdzie najbardziej są potrzebni nauczyciele języka polskiego. Początkujący naukowcy z grupy absolwentów mają możliwość przedłożenia swych badań na studiach magisterskich lub aspiranckich.

Chwile pożegnania się z Alma Mater były pełne wzruszenia. „W ciągu tych pięciu lat — powiedziała kierownik katedry filologii polskiej prof. Swietłana Musijenko — staliśmy się jedną rodziną i mam nadzieję, że nią pozostaniemy”. Życzyła młodzieży wszelkich sukcesów życiowych oraz po-

myślności w pracy zawodowej.

Co czują wczorajsi studenci, trzymając w ręku dyplom? O tym oni sami:

Wita ŚIECZKO: „Podoba mi się język polski, choć studia te nie były zbyt łatwe. Ale cieszę się, iż w ciągu lat nauki tyle nowego dla siebie odkryłam”.

Natalia ZUKOWSKA: „Pięć lat minęło bardzo szybko. Jeszcze niedawno wyjeżdżaliśmy na praktyki do Gdańska i Siedlec, podczas których wszyscy się zaprzyjaźniliśmy, a teraz musimy się rozstać. Zawsze będę ciepło wspominać naszą katedrę i Swietlanę Musijenko, która całą duszę oddawała studentom”.

Tatiana GRYSZUK: „Jestem zadowolona, że kiedyś wybrałam właśnie ten wydział (najpierw chciałam studiować pedagogikę socjalną). Jest to, moim zdaniem, wydział elitarny: mamy możliwość wyjazdów do kraju, którego język poznajemy. Po studiach czuję się włączona w krąg kultury słowiańskiej i mam zamiar kontynuować naukę na uniwersytecie”.

Olesia KARPUK

GOSPODARSTWA LEŚNA

Las zaczyna się od sadzonek

Piękne zielone tereny miasta Grodzieńszczyzny zawdzięczają miejscowym leśniczom. Na terytorium obwodu założyli oni 16 szkółek. W nich właśnie pielęgnowane są sadzonki drzew i krzewów nie tylko dla szerzenia lasów, lecz także dla ozdoby miast i wsi, stworzenia ośrodków wypoczynkowych.

Na specjalnych działkach pracownicy grodzieńskiego zjednoczenia gospodarki leśnej troskliwie opiekują się 100 tysiącami drzew i krzewów zdobniczych, gospodarsko podtrzymując bilans 40 ras żywych dekoracji, które są tu na stałe zameldowane.

Wśród nich — czerwony dąb, tuja zachodnia, jodła, kilka gatunków lipy, klonu,

akacji, również jarzębiny, berberysu, derenia, głogu i innych.

Pracownicy gospodarki leśnej już teraz myślą o tym, jakimi choinkami ozdobić swe mieszkania podczas Bożego Narodzenia i Nowego Roku. Na 20 hektarach przygotowują oni iglaste piękności.

Ryszard KARACZUN

Ceny paliw 4 lipca 2002

A-76	AI-92	AI-95	Olej napędowy
570	725	755	555
0,32*	0,40*	0,46*	0,27*
Stacje koncernu Bielnieftiechim			
570	725	755	555
0,32*	0,40*	0,46*	0,27*
Stacje kompanii LUKOIL			
520	705	795	520

* cena jest podana w USD, * tr.sp. - transport specjalny

Kurs walut Banku Narodowego z dnia 5. 07. 2002r.

USD	LIT	RUR	PLN	EURO
1800,00	517,49	57,14	444,20	1786,32

Informacji udzieliła służba SPAS001 tel. 001

CNAC001

Bez nienawiści, z myślą o pojednaniu

prezentacja książki

28 czerwca br. w Siedzi-
bie ZPB w Grodnie
odbyła się prezentacja
książki Antoniego Tomczy-
ka „Abyśmy mogli wyba-
czyć”, stanowiącej doku-
ment historyczny poświę-
cony wydarzeniom, które
działy się na Kresach
Wschodnich w 1939r.

Jak twierdzi autor, głów-
nym motywem napisania
książki było ratowanie od
zapomnienia tragicznych
przeżyć rodzin osadników
wojskowych na Grodzieńsz-
czyźnie po napaści Sowie-
tów na Polskę. Książka
ukazuje nasilanie się dy-
wersji sowieckiej na
wschodnich obszarach
przedwojennej Polski. We
wrześniu 1939r. dywersanci
sowieccy zamordowali 20
osadników wojskowych
w gminie Żydomla, a wśród
nich ojca autora.

Prezentacja książki na
Białorusi stała się wydarze-
niem ogromnej wagi, ponie-
waż świadkowie bestial-
skich mordów żyją do dziś.
Ponadto, niektórzy z nich
przybyli do Grodna i wzięli
udział w dyskusji, powsta-
łej podczas spotkania z au-
torem. „Była to wspólna

Antoni Tomczyk

lekcja historii” — powie-
dział po. Konsula General-
nego RP w Grodnie Reni-
sław Walter, dziękując An-
toniemu Tomczykowi za
wieloletni trud, którego się
podjął, by ocalić i przekazać
fakty historyczne młodemu
pokoleniu. Prezentację za-
szczyli swą obecnością
także wiceprezes ZPB Józef
Porzecki, przewodniczący
Stowarzyszenia Żołnierzy
AK przy ZPB Tadeusz Ma-
lewicz oraz przewodnicząca

Stowarzyszenia Ofiar Re-
presji Politycznych Halina
Jakóbciewicz.

Zgromadzenie materia-
łów faktograficznych zajęło
autorowi ponad 15 lat. An-
toni Tomczyk wielokrotnie
wyjeżdżał na Grodzieńsz-
czyznę, pielęgnował grób
zbiorowy osadników i za-
puszczał się między wsie
białoruskie w poszukiwa-
niu sprawców i świadków
zbrodni. Spotykał się z mor-
dercą swojego ojca.
W książce przytoczone są
rozmowy z Białorusinami
i zdjecia.

Uzyskanie przez Białorus
statusu niepodległego pań-
stwa zachęciło autora do
złożenia w prokuraturze
białoruskiej wniosku
o wszczęcie postępowania
w sprawie zbrodni ludobój-
stwa. Żądał niewiele: tylko
satisfakcji moralnej i ofi-
cjalnego potwierdzenia, że
taka zbrodnia miała miej-
sce. Szczegółowy opis
zbrodni oraz lista żyjących
dotychczas sprawców
i świadków zbrodni okazały
się niewystarczającym
dowodem. Prokuratura ob-
wodowa w Grodnie odda-
ła dwa kolejne wnioski,
stwierdzające, że nic i nikt
takiej zbrodni nie potwier-

Podczas prezentacji

dza.

Mimo to autor nie traci
nadziei, że wkrótce władze
„dojrzeją” do mówienia
prawdy o drażliwych wyda-
rzeniach, a to stanowić bę-
dzie podwalinę w pojedna-
niu obydwu bratnich naro-
dów.

Na szczęblu najniższym

do pojednania już doszło.
Rodziny osadników przy
wspieraniu Rady Ochrony Pa-
mąci Walk i Męczeństwa
umieściły w białoruskiej
wsi Sawalówka tablicę,
upamiętniającą liczne przy-
padki ukrywania Polaków
przez mieszkańców tej
miejscowości w tragicznych
dniach września 1939r.

Książkę Antoniego Tom-
czyka „Abyśmy mogli wyba-
czyć” przekazano do biblio-
teki ZPB oraz biblioteki
Polskiej Szkoły Społecznej.
Po prezentacji uczestnicy
spotkania udali się do
Sawalówki, Żydomli i
Lerypola, by zapalić znicze
na grobach zamordowanych
osadników. Inf. wl.

Baśniowe namiętności

Jerzy Hoffman przystę-
puje do realizacji kolej-
nego filmu. Zdjęcia do
„Starej baśni” na moty-
wach powieści Ignacego
Kraszewskiego rozpoczną
się 26 sierpnia br. Według
Demoskopu chcą zobaczyć
filmu zadeklarowało 70
proc. Polaków.

Film ma być baśnią opo-
wiadającą o prapoczątkach
państwa polskiego. Zosta-
nie w nim przedstawiony
czas łamania się tradycji
rodów i plemion, a także lu-
dzie, którzy wierzyli w wie-

FOTO W Głosie

Józef Ignacy KRASZEWSKI
1812-1887

Przeszedł do historii literatury jako ojciec polskiej po-
wieści — to właśnie dzięki niemu gatunek ten zyskał
ogromną popularność. Był prawdziwym tytanem pracy
— w ciągu 75 lat życia ten niezbyt silny fizycznie czło-
wiek napisał ponad 220 powieści, około 150 opowiadań,
blisko 20 utworów dramatycznych i kilka tomów poezji.
Redagował czasopisma, przełożył 21 dzieł literackich
z pięciu języków i wydał ponad 20 własnych prac nauko-
wych poświęconych historii i kulturze Polski oraz Litwy
— a wszystko to w mało sprzyjających okolicznościach
losu...

lu bogów, w gusa, demony,
czary - zapowiedział reży-
ser.

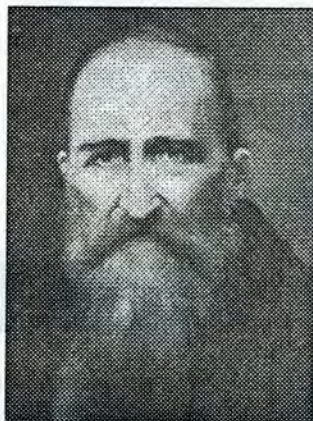
Hoffman zdradził, że my-
ślał nawet o nadaniu filmo-
wi tytułu „Kiedy słońce by-
ło bogiem”. Podkreślił, że
nie będzie to film historycz-
ny, ale baśń. „Kino nie jest
podręcznikiem historii” -
dodał.

„Stara baśń” ma być fil-
mem o wielkich namiętno-
ściach - będzie w nim za-
równo bezpardonowa,
okrutna walka o władzę,
jak i wielka miłość. „Film
nie będzie typową ekraniza-
cją „Starej baśni” Józefa
Ignacego Kraszewskiego,

ale obrazem opartym na
motywach tej powieści,
z wykorzystaniem kilku jej
wątków” - podkreślił Hoff-
man.

Zaplanowano 50 dni zdję-
ciowych. Zdjęcia do filmu
powstaną na starym szlaku
piastowskim. Gotowa jest
już część dekoracji w okoli-
cach Biskupina i Żnina.
Scenariusz reżyser napisał
wspólnie z Józefem Henem.
Przewidywany koszt pro-
dukcji „Starej baśni” to 11
milionów złotych.

W filmie zobaczymy naj-
lepszych aktorów: wiedźmą
Jaruchą będzie Ewa Wi-
śniewska, Ziemkiem - Mi-

Ignacy Kraszewski

chał Żebrowski, księżną -
Małgorzata Foremniak,
Smerdą - Maciej Kozłowski.
Daniel Olbrychski wcieli
się w postać Piastuna,
a znany z „Ogniem i mie-
czem” ukraiński aktor Boh-
dan Stupka będzie królem
Popielem. Nie zapadła jesz-
cze decyzja co do obsady
jednej z głównych ról kobie-
cych - młodej córki Wisza.
Postać ta ma odegrać waż-
ną rolę w wątku miłosnym.

„Stara baśń” ma być go-
towa we wrześniu przysze-
łego roku. PAP, AD

Wyróżnienie za moralność

Filmy „Suplement” Krzysz-
tofa Zanussiiego oraz
„Kukuszka” Aleksandra Ro-
gożkina zdobyły nagrodę
krytyków na 24. Moskiew-
skim Festiwalu Filmowym.
Natomiast główną nagrodę
festiwalu — statuetkę świę-
tego Jerzego — przyznano
filmowi „Zmartwychwstanie”
włoskich reżyserów — braci
Paolo i Vittorio Taviani.

Krzysztof Zanussi

Krytycy filmowi i dzienni-
karze, zajmujący się tematy-
ką filmową, nagrodzili film
Zanussiego za - jak to okre-
ślono - „głębokie i pełne arty-
zmu pokazanie problematyki
ludzkiego istnienia i moral-
ności”. „Suplement” jest kon-
tynuacją filmu „Życie jako śmiertelna choroba przenoszona
drogą płciową”. Opowiada dalsze losy drugoplanowych
postaci - studenta medycyny Filipa i jego dziewczyny -
charakteryzatorki Hanki. Teraz motywem przewodnim
nie jest umieranie, lecz wchodzenie w życie.

Z kolei film „Kukuszka” Aleksandra Rogożkina krytycy
docenili za „oryginalne, pełne metafor i humanizmu uka-
zanie stosunków międzyludzkich”. Akcja tworzy się we
wrześniu 1944r. Laponka Anni daje schronienie na swojej
farmie fińskiemu snajperowi i radzieckiemu kapitanowi,
żołnierzom dwóch wrogich armii.

Do konkursu zgłoszono 15 filmów. Wśród nich były dzie-
ła takich znanych twórców jak bracia Taviani czy Bob Ra-
felson. Festiwal uświetnił - pokazywany poza konkursem
- „Pianista” Romana Polańskiego.

PAP, AD

Główni bohaterowie „Suplementu”, aktorzy Monika Krzywkowska i Paweł Okraska

25 czerwca br. grupa akowców ze środowiska
ludzkiego odwiedziła cmentarz akowski
w Wewiorce. Chcemy serdecznie podziękować
mieszkańcom tej miejscowości za uporządkowa-
nie kwatery akowskiej, stale dbają oni o porządek
w tym miejscu. Byliśmy zdziwieni, jak zobaczyli-
śmy powalony krzyż i pomnik na tym cmentarzu
- to po prostu barbarzyństwo. Odremontowaliśmy
wszystko, co mogliśmy: nagrobki, pomalowaliśmy
krzyże. Z Wewiórki pojechaliśmy do Surkątów, na
cmentarzu w tej miejscowości nie było tak dużo
pracy, jak na poprzednim, odremontowaliśmy tyl-
ko mur cmentarny i uporządkowaliśmy teren.

Marian BALTRUSZ

Wycieczka spełnionych marzeń

Grodno — Częstochowa — Oświęcim — Kraków — Wieliczka

W dniach 22-26 czerwca br. grupa nauczycieli języka polskiego oraz działaczy Związku Polaków na Białorusi i „Polskiej Macierzy Szkolnej” z Grodna, Brześcia, Mohylewa, Baranowicz, Głębokiego, Biełoziorska, Postaw, Jezior, Porzecza, Żyrmun odwiedziła z wycieczką Polskę.

Pomysłodawcą i inicjatorem tego przedsięwzięcia było Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” Oddział w Gorzowie Wielkopolskim na czele z jego prezesem Zdzisławem Czubakowskim oraz Dział Osiaty Związku Polaków na Białorusi na czele z wiceprezes ds. Osiaty ZPB Anżeliką Borys. Organizatorzy dołożyli wszelkich starań, aby pielgrzymi czuli się dobrze.

Była to ciekawa podróż do Macierzy. Organizatorzy chcieli podczas wizyty przybliżyć rodakom z Białorusi miejsca kultu religijnego oraz najcenniejsze zabytki. Zdecydowana większość zaproszonych przyjechała do Polski po raz pierwszy, było to dla nich wyjątkowym przeżyciem. W trakcie wycieczek mieliśmy możliwość zapoznania się ze sztuką i historią kraju, zwiedzania miejsc świętych i drogi sercu każdego Polaka. Wyjechaliśmy z Grodna autokarem wczesnym rankiem, pokonując setki kilometrów, mijając wspaniałe krajobrazy, a po południu byliśmy już w Częstochowie.

Stolica duchowa narodu polskiego

W pierwszym dniu wycieczki odwiedziliśmy Jasną Górę, jedno z najważniejszych w Polsce oraz w świecie miejsc, do którego co roku przybywa ok. 3-4 mln pielgrzymów. W najtrudniejszych czasach dla narodu, kiedy Polska nie istniała na mapie Europy, sanktuarium to stało się celem pielgrzymek wielu Polaków, przybywających tu, by się modlić i prosić o odzyskanie wolności. Mieśliśmy okazję zobaczyć cudowny obraz Matki Bożej Częstochowskiej z dzieciątkiem, pomodlić się w kaplicy oraz obejść na kolanach jej cudowny wizerunek w ołtarzu głównym.

W drugim dniu zwiedziliśmy klasztor jasnogórski, który jest jednym z najstarszych klasztorów w Polsce. W skarbcu jasnogórskim, Muzeum 600-lecia i Arsenale zobaczyliśmy wartościowe przedmioty: militaria, wota. W skarbcu przechowywane są również pamiątki po wybitnych Polakach: m.in. ołtarzyk, kapliczkę, szkatułkę Tadeusza Kościuszki, złote pióro Henryka Sienkiewicza itd. Znajduje się w nim także złożony w 1983r. przez Lecha Wałęsę jako wotum medal wraz z otrzymaną przezeń pokojową Nagrodą Nobla.

Najwytrwalsi uczestnicy weszli na wieżę klasztoru o wysokości ok. 106 metrów, na której znajduje się ponad trzydzieści dzwonów wygrywających pieśni maryjne.

Uczestnicy wycieczki dotykając Dzwonu Zygmunta, liczą na spełnienie marzeń

Miasto żywych i umarłych

W Oświęcimiu znajduje się jedno z najbardziej wstrząsających miejsc w Europie — Auschwitz — największy obóz koncentracyjny, ośrodek masowej zagłady. Chociaż minęło wiele lat, to nie jest się w stanie stłumić dreszczu przerażenia na myśl o przechodzących przez bramę z napisem „Arbeit macht frei”.

Kraków — świadek historii

Kraków — dawna stolica Polski — przez kilka stuleci był świadkiem niezwykle malowniczych widowisk, do których należały zwłaszcza uroczyste wjazdy koronacyjne królów polskich lub cudzoziemskich książąt, przybywających na zaślubiny i koronacje, a także tryumfalne wjazdy zwycięskich wodzów.

Na Wawelu ujrzelśmy zamek, który był główną siedzibą polskich monarchów, katedrę, gdzie odbywały się liczne koronacje, a w kryptych podziemnych — pochowane ciała władców, wieżę Zygmuntową z olbrzymim — Dzwonem Zygmunta oraz wieżę Zegarówą. We wnętrzach zamku mogliśmy podziwiać bogaty wystrój komnat. Okazem był namiot turecki, wystawiony od razu po renowacji.

Oddzielnym etapem wycieczki było zwiedzanie miasta. Niezwykle wrażenia pozostawił Rynek Krakowski — największy w Polsce, a nawet w Europie. W ubiegłych stuleciach był on głównym placem handlowym Krakowa, tu również koncentrowało się całe życie miasta. I dziś rynek tętni życiem i jest sercem miasta, a otaczająca go wspaniała sceneria starej architektury czyni zeń jeden z najpiękniejszych placów w Europie. W planie zwiedzania znalazł się również kościół Mariacki ze słynnym ołtarzem Wita Stwosza, Brama Floriańska, Barbakan, dziedziniec Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz wiele innych zabytków.

„Słony skarb” Polski

Właśnie tak pięknie na-

zywana jest Wieliczka — niewielkie, malowniczo położone miasteczko. Zasłynęło w świecie jako kopalnia soli, a dziś jest celem wypraw turystycznych. To miejsce jest nieopisanie cudowne. Tam właśnie mogliśmy podziwiać artystyczne dzieła wykute w soli: rzeźby, płaskorzeźby, kaplice — św. Antoniego (1689r.), która należy do najstarszych, św. Krzyża (XVIIw.), Błogosławionej Kingi (XIXw.) oraz Groty Kryształowej. Przewodnik tak barwnie, zmieniając tonację głosu, opowiadał o dziejach kopalni, że nawet najstarsi z latwością i bez narzekania pokonali długą trasę.

Ta wycieczka bardzo wzbogaciła nas duchowo, poczuliśmy chęć poznania naszej historii na żywo, takie wrażenia pozostaną na długo w pamięci, a zawdzięczamy to przede wszystkim Zdzisławowi Czubakowskiemu — człowiekowi o „kresowej duszy”, który był razem z nami przez cały czas pobytu. Podczas pielgrzymki jej uczestnicy wielokrotnie spotykali się z dowodami życzliwości i gościnności ze strony gospodarzy.

Niestety, wszystko, co dobre, szybko się kończy. Tak więc i z naszej wycieczki pozostały tylko wspomnienia.

Halina MATUKIEWICZ (Grodno):

- Ta wycieczka była wspaniała. Zwiedziliśmy Kraków — serce Polski, z którego zaczynało się państwo polskie. Należało na własne oczy zobaczyć to miasto, aby zrozumieć, jak się to państwo budowało, jakie tradycje tam powstawały. Silne wrażenia wywarła na mnie Częstochowa — to miasto pielgrzymów, przed cudowny obraz przyjeżdżają ludzie z całego świata. Promieniuje on nadzieją, wiarą i po prostu człowiek czuje się tu lepiej. Jestem bardzo zadowolona z tego, co zobaczyłam i przekazuję to nie tylko swoim znajomym, lecz również dzieciom w szkole.

Kazimierz MAZIUK (Porzecze):

- Przede wszystkim była to okazja, żeby jeszcze raz odwiedzić Polskę, w tak drogich historycznych miejscach dla każdego Polaka, jak Częstochowa — miejsce

szczególne, do którego zawsze powracać się chce, Kraków — historyczne miejsce dumy narodowej. Będąc w tych miastach jeszcze bardziej odczuwałem, do jakiego narodu należysz. Wspaniale powiedział przewodnik z Wieliczki: „Patrzcie, to wszystko zrobili wasi przodkowie i możecie być dumni, że jesteście Polakami”. Chciałbym podziękować organizatorom oraz naszym kierownikom, z którymi tak bezpiecznie jechało się autokarem.

Eugenia SEREDYŃSKA (Brześć):

- Przyjechało nas z Brześcia cztery osoby, jesteśmy członkiniami „Polskiej Macierzy Szkolnej „Polesie”. Tę pielgrzymkę zawdzięczamy organizatorom, można o niej dużo powiedzieć. Tyle wspomnień, tyle wrażeń, tyle przygód... Myślę, że każdy chrześcijanin byłby szczęśliwy odwiedzając Częstochowę, modląc się przed cudownym obrazem. Po raz pierwszy byłam w Krakowie. Pamiętam jeszcze ze szkół, jak mówili nam o Wawelu, ale co innego zobaczyć to wszystko na własne oczy.

Genowefa IWANIUKOWICZ (Brześć):

- Jestem emerytką i bardzo się cieszę, że miałam możliwość być na tak wspaniałej pielgrzymce. Czuję się wspaniale. Po raz pierwszy byłam w Wieliczce i Krakowie. Bardzo dziękuję organizatorom, jestem zadowolona i szczęśliwa. Najbardziej podobała się mi Częstochowa, mogłam z bliska zobaczyć obraz Matki Bożej Częstochowskiej i pomodlić się przy nim. No i oczywiście, Kraków — Kościół Mariacki, Sukiennice...

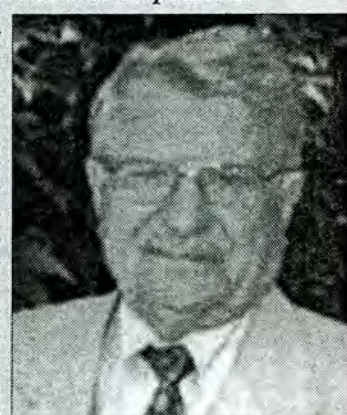
Stanisław MULICA (Grodno):

- Miałem możliwość „przytulić się” do kultury polskiej oraz bardziej ją poznać. Każda osoba z naszej grupy z przyjemnością odwiedziła znakomite zabytki Krakowa, Częstochowy oraz dramat narodu — Oświęcim. Przyjechałem do Polski jako do Matki, która jarzy mi się z rodziną, ojczyzną. Każdy ma swoje miejsce narodzin, ale kraj Polski jest miejscem rodzin-

Głosowi

Zdzisław CZUBAKOWSKI, prezes Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Gorzowie Wielkopolskim

- Urodziłem się na Kresach Wschodnich, pod Baranowiczami. Po ukończeniu trzeciej klasy szkoły podstawowej w Baranowiczach w 1940r. z całą rodziną wywieziono nas na Sybir, skąd udało się nam powrócić dopiero po sześciu latach. I od tego czasu minęło wiele, wiele lat... Wiem, jaka była nasza historia, szczególnie tych Polaków, którzy nie zdążyli, bądź nie odważyli się opuścić swoich stron rodzinnych. Chcemy, żeby polska mniejszość na tych terenach pod każdym względem była zauważana. Czasami politycy wysokiej klasy składają bardzo obiecujące ustne deklaracje. Wiele słów pada na temat Karty Polaka, kultury, oświaty i innej pomocy, ale realia nie są bardzo widoczne, znacznie więcej można byłoby zrobić. Nasi działacze ze Wspólnoty najczęściej pracują społecznie, charytatywnie, są to ludzie w większości pochodzący z Kresów, ale nie tylko. Działają na rzecz naszych rodaków z pełnym zaangażowaniem. Można i trzeba nas kontrolować, ale nie odbierać nam chęci i zapału. Owszem, Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” popełniła błędy, ale któż ich nie popełnia działając. Trudność polega na tym, że nasi rodacy są rozproszeni po całym świecie. Z całego serca życzę, aby Polacy mieszkający poza Ojczyzną czuli się Polakami i czuli się potrzebni państwu polskiemu.

nym wszystkich Polaków. Bardzo dobra była atmosfera rozmów z ludźmi w Polsce, co dodało nam siły przetrwania i starania się dalej pielęgnować i rozwijać kulturę polską na Kresach. Takie zadanie mamy póki żyjemy oraz musimy to przekazać naszym dzieciom i potomkom.

Jan GRYKIEL (Baranowicze):

- Na mnie ogromne wrażenie wywarła wycieczka do Wieliczki. Oczywiście, Oświęcim, o którym tylko czytałem i słyszałem, lecz nie myślałem, że tak dużo ludzi tam zamordowano. Jestem bardzo szczęśliwy, że mogłem być w Częstochowie i uważam, że będąc Polakiem i katolikiem powinienem chociaż raz być w tych miastach. Również przyjemnie było spotkać tak wspaniałych ludzi jak Zdzisław Czubakowski. Okazuje się, że tacy ludzie jeszcze są w Polsce, którzy pamiętają o nas, o rodakach z Kresów i pomagają nam zapoznać się z kulturą polską.

Janina TKACZOWA (Porzecze):

- Jestem pod ogromnym wrażeniem tej pielgrzymki, której czas był bardzo racjonalnie i ciekawie zorganizowany. Miejsca, które zwiedziliśmy, pozostawiły trwałe ślady w naszych duszach, nareszcie rozumiałam patriotyzm narodu polskiego, jego troskliwe podejście do swoich pięknych zabytków, do swoich przodków oraz ojczyzny. Czasem miałam wrażenie, że jestem jedną z nich, chociaż jestem z Białorusi. Słowa mi brakują, aby wyrazić to wszystko, lecz to na zawsze pozostanie i długo będzie żyło w mojej duszy. Bardzo dziękuję wszystkim tym, którzy byli dla mnie przykładem zarówno z polskiej strony jak i z naszej.

Cecylia TRUSIŁO (Kopciówka):

- Ten wyjazd dla mnie był

wyjątkowy, taki krótki, lecz bardzo nasycony różnymi niespodziankami oraz przyjemnymi spotkaniami z zabytkami, z przyrodą, która czasami stwarza niespodzianki. Ogromnym przeżyciem dla mnie było spotkanie z Jasną Górą, wzruszające przebywanie z Matką Bożą Częstochowską, od której zawsze oczekujemy łaski. Po raz pierwszy byłam w Wieliczce i nigdy nie myślałam, że wywrze na mnie takie wrażenie. Jestem bardzo zadowolona i dziękuję wszystkim tym, którzy dołożyli wszelkich starań, aby ta pielgrzymka odbyła się oraz życzę zdrowia.

Zofia KRYŁOWA (Biełoziorsk):

- Jestem mile zaskoczona, że miałam okazję być razem z ludźmi, którzy są osobami inteligentnymi, przyjemnymi i wykształconymi. Odwiedziliśmy takie historyczne miejsca, jak Częstochowa i Kraków. Cieszę się, że poznałam wiele ciekawych ludzi oraz rodaków z kraju. Myślę, że nasza grupa zrozumiała wartość tej wycieczki i przyjeżdżając do swojego środowiska przekazuje swoje wrażenia.

Jadwiga SIWICKA (Postawy):

- Jestem bardzo szczęśliwa, że mogłam przebywać w tak wspaniałych miejscach w Polsce. Oczywiście, sama nigdy bym nie pozwoliła sobie na taki wyjazd, dlatego z całego serca dziękuję organizatorom za sfinansowanie pobytu. Jestem szczęśliwa ze spotkania z Matką Bożą Częstochowską. Dużo dowiedziałam się o kulturze i historii Polski, co innego przeczytać o tym, a co innego zobaczyć na własne oczy.

Jestem mile zaskoczona tym, jacy są Polacy: inteligentni, kulturalni, uśmiechnięci, z ogromnym poczuciem humoru. Cieszę się, że tak wiele ciekawych ludzi poznałam podczas tej wycieczki.

Iness TODRYK
Fot. autora

Poniedziałek

8 lipca

BT

06.00 Новости.
06.10 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.00 Новости.
08.10 Доброе утро, Беларусь!
09.00 Новости.
09.15 "Дамская комната". Сериал
10.10 Арсенал.
10.45 Телебарометр.
11.00 "Семейные узы". Сериал
12.00 Новости.
12.20 "Славянский базар в Витебске-2001". Избранное.
13.05 Драма "Кузнецик".
14.30 Телевизионный Дом кино.
15.00 Новости.
15.20 Худ. фильм "Пятнадцатилетний

капитан".
16.40 Мультфильмы "Кот, который гулял сам по себе".
17.00 "Дамская комната". Сериал
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.40 "Деловые люди". Видеофильм.
19.00 Мелодрама "Друзья Яны".
20.40 Колыбельная.
21.50 "Семейные узы". Сериал
22.45 Стадион.
23.15 Новости.
23.35 Сериал "Гражданин начальник"

ОНТ

15.55 Приключенческий фильм "Ракетчик".
17.30 Вечерние новости.
17.50 Премьера многосерийного фильма "Саломея".
19.00 "Семейные узы". Сериал.
20.00 Время.
20.35 ОНТ представляет: "Наши новости".
21.00 "Народ против". Телеигра.
22.00 Фильм "Мы из джаза".
23.40 Независимое расследование.
00.15 Приключенческий сериал "Закон джунглей".
01.15 Ночное "Время".

01.45 Боевик "16-й отдел".

РТР

08.00 Вести.
08.10 Вести недели.
09.05 Ток-шоу "Рядом с тобой".
10.00 Вести.
10.20 Фильм "Вертикаль".
16.00 Вести.
16.20 "Союз бывших". Док. фильм.
17.05 Дорожный патруль.
17.15 Вести - Москва.
17.50 "Комиссар Рекс". Телесериал (Австрия - Германия).
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Игорь Ботвин, Тарас Билич и Наталия Бурмистрова в авантюрно-криминальном сериале "Агентство НЛС".
20.55 Вечерний сеанс. Дэвид Суше в детективе "Пуаро Агаты Кристи. Осиное гнездо (Великобритания)".
22.00 Вести - Подробности.
22.20 Местное время. Вести - Москва.

КУЛЬТУРА

09.15 Все суры Корана.
09.40 "Зарубежное документальное кино". "Гари Олдмэн" (Великобритания).
10.35 "Экология литературы". Михаил Алексеев.
11.30 Новости культуры.
11.45 "За семью печатями". Телевикторина для старшеклассников.
12.20 "Цветик-семицветик". "В мире басен". Мультимедийные фильмы.
12.50 "Сверхнаука". "Землетрясения".
13.15 "Уроки русского". И.А.Бунин. "Темные аллеи". Читает Алла Демидова.
13.35 "Изобретатель Алекс". Телесериал (Новая Зеландия, 1993). Режиссер Д.К.Харрисон. 3-я серия.

14.30 "Цитаты из жизни" Академик Николай Шмелев.
15.00 Новости культуры.
15.10 "Блистательный Санкт-Петербург". "Два Германа". Авторская программа А.Белинского.
15.40 "Гранд". Телесериал.
16.35 "Зарубежное документальное кино". "Гари Олдмэн" (Великобритания).
17.30 Новости культуры.
17.50 "Мой Эрмитаж". Авторская программа М.Пиотровского.
18.15 "Театральная летопись XX века". Кирилл Лавров.
18.45 "Исторические концерты". Сергей Лемешев.
19.25 "Театральная Россия". "Балалайкины и К". Спектакль.
21.40 "Совершенный негодяй". Телесериал.
22.30 Джем-5.
23.00 Новости культуры.
23.25 "Ночной полет". Ведущий А.Максимов.

НТВ

07.00 Сегодня.
07.10 Утро на НТВ.
07.30 Сегодня.
07.35 Утро на НТВ.

07.55 Сериал "Идеальная пара". 3-я серия.
09.00 Сегодня.
09.20 Погода на завтра.
09.25 "Дневник нимфетки". "Очная ставка".
09.55 "Ворота шамбала". Сериал "Неизвестная планета".
11.00 Сегодня.
11.20 Сериал "Кружева". 1-2 серии.
13.00 Сегодня.
13.05 "Не хочу учиться". Ток-шоу "Принцип Домино".
14.40 Криминал.
15.00 Сегодня.
15.30 Детектив "След оборотня". 9-я и 10-я серии, заключительные.
17.40 Криминал.
18.00 "Сегодня" с Петром Марченко.
18.35 Сериал "Улицы разбитых фонарей". 11-я серия. "Охота на крыс".
19.45 Криминальный сериал "Особый случай". 1-я серия. "Запретная миссия".
21.00 "Сегодня" с Петром Марченко.
21.35 "Скорая помощь-4". Сериал.
22.35 "О, счастливики!" Азартная игра.
23.15 - 01.00 "За гранью смерти". Триллер.

Wtorek

9 lipca

BT

Техническая профилактика до 15.00
15.00 Новости.
15.20 "Последняя резервация". Мультсериал.
15.45 "Грозные камни". Сериал.
16.10 Сериал "Жемчужины океана".
17.00 "Сказочная история будильника". Док. фильм.
18.00 Футбол. Чемпионат Беларуси. "БАТЭ" (Борисов) - "Днепр-Трансмаш" (Могилев). Трансляция из Борисова. В перерыве - Новости.
19.55 Зона Икс.
20.05 "Наше наследие". Замок Радзивиллов в Несвиже.
20.20 "Колесо". Короткометражный худ. фильм.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.50 Комедия "Мужчина для молодой женщины".
23.10 Спорт-курьер.
23.20 Планета "АРТ".

23.50 Новости.
00.10 Сериал "Гражданин начальник"

ОНТ

08.00 Новости.
08.15 "Семейные узы". Сериал.
10.10 Что да как.
10.35 Дисней-клуб: "Любимчик".
11.00 Новости до 11.15.
16.05 Документальный сериал "Дикое шутки".
16.30 Сериал "Сейчас или никогда".
17.30 Вечерние новости.
17.50 Премьера многосерийного фильма "Саломея".
19.00 "Семейные узы". Сериал.
20.00 Время.
20.35 ОНТ представляет: "Наши новости".
21.00 "Слабое звено". Игровое шоу.
21.50 Комедийный боевик "Операция "Слон".
23.35 Лубянка. "Приказано расстрелять".
00.15 Комедийный сериал "Китайский городской".
01.10 Ночное "Время".
01.40 Боевик "16-й отдел"

РТР

08.00 Вести.
08.10 Премьера "Это - Голливуд!" Док. сериал.
09.00 Петр Вельяминов, Вадим Спиридонов, Тамара Семина, Андрей Мартынов и Ада Роговицева в телесериале "Вечный зов".
10.00 Вести.
10.20 Алексей Жарков и Светлана Смирнова в комедии "Дама с пуговкам".
16.00 Вести.
16.20 Футбол. Чемпионат России. "Локомотив" (Москва) - ЦСКА. Прямая трансляция со стадиона "Локомотив".
18.00 "Комиссар Рекс". Телесериал (Австрия - Германия).
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Авантюрно-криминальный сериал "Агентство НЛС".
20.55 Вечерний сеанс. Детектив "Пуаро Агаты Кристи. Трагедия в поместье Марсдон".
22.00 Вести - Подробности.
22.20 Местное время. Вести - Москва.
22.30 - 00.30 Последний сеанс.

КУЛЬТУРА

09.15 "Тесные врата". Адмирал Федор Ушаков.
09.40 "Зарубежное документальное кино". "Противостояние мафии" (Англия).
10.35 "Экология литературы". Юрий Бондарев.
11.30 Новости культуры.
11.45 Кино - детям. "Приключения Толи Клюквина". Худ. фильм.
12.50 "Сверхнаука". "Дело об убийстве".
13.15 "Уроки русского". И.А.Бунин. "Темные аллеи". Читает Алла Демидова.
13.35 "Изобретатель Алекс". Телесериал, заключительная серия.
14.30 "Иван Безземельный, или Россия русских". Документально-публицистический фильм.
1-я серия.
15.00 Новости культуры.
15.10 "Театр одного художника". Зинаида Серебрякова.
15.30 "Как лечить удава". "Желтый слон". Мультимедийные фильмы.
15.45 "Гранд". Телесериал.
16.40 "Зарубежное документальное

кино". "Противостояние мафии".
17.30 Новости культуры.
17.50 "Дворцовые тайны". "Знаменка".
18.15 "Театральная летопись XX века". Кирилл Лавров.
18.45 "Партизаны не горят". Авторская программа А.Варгафтика.
19.25 "Рекс". Мультсериал.
19.50 "Кибер-поколение". Худ. фильм из цикла "Будущее человечества".
21.25 "Дуновение века". Авторская программа А.Васильева. Фильм 2-й. "Великий исход".
22.05 "Совершенный негодяй". Телесериал.
23.00 Новости культуры.
23.25 "Ночной полет". Ведущий А.Максимов.

НТВ

07.00 Сегодня.
07.10 Утро на НТВ.
07.30 Сегодня.
07.35 Утро на НТВ.
07.50 "Полицейские: цена свободы". Острозажетный фильм.
13-я серия.
09.00 Сегодня.
09.20 Погода на завтра.
09.25 "Внимание: розыск!" "Налог для оборотня".

10.10 Александр Белявский в программе Павла Лобкова "Растительная жизнь".
10.50 Вкусные истории.
11.00 Сегодня.
11.20 Сериал "Кружева". 3-я и 4-я серии.
13.00 Сегодня.
13.05 "Кто в доме хозяйин?" Ток-шоу "Принцип Домино".
14.40 Криминал.
15.00 Сегодня.
15.30 "Особый случай". 1-я серия. "Запретная миссия".
16.40 Боевик "Грязная работа". 28-я серия.
17.40 Криминал.
18.00 "Сегодня" с Петром Марченко.
18.35 Сериал "Улицы разбитых фонарей". 12-я серия. "Чарующие сны".
19.45 Сериал "Особый случай". 2-я серия. "Волшебное логово".
21.00 "Сегодня" с Петром Марченко.
21.35 "Скорая помощь-4". Сериал.
22.35 Сериал "Улицы разбитых фонарей". "Охота на крыс".
23.40 "О, счастливики!" Азартная игра.
00.15 - 01.05 Триллер "Последний отчет".

Środa

10 lipca

BT

06.00 Новости.
06.10 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.00 Новости.
08.10 Доброе утро, Беларусь!
09.00 Новости.
09.15 "Дамская комната". Сериал.
10.10 "Грозные камни". Сериал.
10.35 Здоровье. Тележурнал.
11.00 "Семейные узы". Сериал.
12.00 Новости.
12.20 Доброе утро, Беларусь!
13.05 Худ. фильм "Баллада о доблестном рыцаре Айвенго".
14.30 Время местное. Репортажи из провинции.
15.00 Новости.
15.20 "Последняя резервация". Мультсериал.
15.45 "Грозные камни". Сериал.

16.10 Сериал "Жемчужины океана".
17.00 "Дамская комната". Сериал.
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 "Москва-Минск".
18.50 Исторический боевик "Однажды в Китае-4".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.50 "Семейные узы". Сериал.
22.45 Спорт-курьер.
22.55 Криминальное досье.
23.25 Новости.
23.45 Сериал "Гражданин начальник"

ОНТ

08.00 Новости.
08.15 "Семейные узы". Сериал.
09.10 Боевик "Неудержимый".
10.05 "Ералаш".
10.15 Программа "100%".
10.35 Следствие ведет Колобков.
11.00 Новости до 11.15.
16.05 Док. сериал "Дикое шутки".
16.30 Сериал "Сейчас или никогда".
17.30 Вечерние новости.
17.50 Премьера многосерийного фильма "Саломея".
19.00 "Семейные узы". Сериал.
20.00 Время.
20.35 ОНТ представляет: "Наши

новости".
21.00 "Кто хочет стать миллионером?".
21.50 Фильм "Высота".
23.35 Комедийный сериал "Китайский городской".
00.35 Ночное "Время".
01.05 Боевик "16-й отдел"

РТР

07.00 Вести.
07.10 Вести - Спорт.
07.15 Москва - Минск.
07.30 Вести. Дежурная часть.
07.40 Экспертиза РТР.
07.50 Вести - Москва.
08.00 Вести.
08.10 Премьера "Это - Голливуд!" Док. сериал.
09.00 Телесериал "Вечный зов".
10.00 Вести.
10.20 Детектив "Быть лишним".
16.00 Вести.
16.20 Футбол. Чемпионат России. "Спартак" (Москва) - "Зенит" (Санкт-Петербург).
18.00 "Комиссар Рекс". Телесериал.
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Авантюрно-криминальный сериал "Агентство НЛС".

КУЛЬТУРА

15.00 Новости культуры.
15.10 "Театр одного художника". "Род" Григорий Островский.
15.30 "Про Сидорова Вову". Мультимедийный фильм.
15.40 "Гранд". Телесериал (Великобритания). Режиссер Д.МакКинон.
16.35 "Зарубежное документальное кино". "Сражение за полюс" (Великобритания).
17.30 Новости культуры.
17.50 "Век Русского музея". Авторская программа В.Гусева.
18.15 "Театральная летопись XX века". Кирилл Лавров.
18.45 Н.Римский-Корсаков. "Светлый праздник". Дирижер

В.Гергиев.
19.05 "Рекс". Мультсериал.
19.20 "XX век. Избранное". "Великий тенор". Сергей Лемешев.
100 лет со дня рождения.
20.00 "Музыкальная история". Художественный фильм "Ленфильм", 1940). Режиссеры А.Ивановский, Г.Раппапорт.
21.25 "Острова". Надежда Кожушанова.
22.05 "Совершенный негодяй". Телесериал (Германия - Австрия - Италия, 1999). Режиссер Б.Фишеруэр.
23.00 Новости культуры.
23.25 "Ночной полет". Ведущий А.Максимов.

НТВ

07.00 Сегодня.
07.10 Утро на НТВ.
07.30 Сегодня.
07.35 Утро на НТВ.
07.50 "Полицейские: двойная игра". Острозажетный фильм. 14-я серия.
09.00 Сегодня.
09.20 Погода на завтра.
09.25 "Криминальная Россия". "Лохотрончики". 2-я серия.

10.00 Квартирный вопрос.
10.35 Экологическая "Среда".
11.00 Сегодня.
11.20 Сериал "Кружева". 5-я и 6-я серии.
13.00 Сегодня.
13.05 "Стерпится - слюбится". Ток-шоу "Принцип Домино".
14.40 Криминал.
15.00 Сегодня.
15.30 "Особый случай". 2-я серия. "Волшебное логово".
16.40 Боевик "Грязная работа" (США). 29-я серия.
17.40 Криминал.
18.00 "Сегодня" с Петром Марченко.
18.35 Сериал "Улицы разбитых фонарей". 13-я серия. "Погоня за призраком".
19.45 Сериал "Особый случай". 3-я серия. "Убить, чтобы выжить".
21.00 "Сегодня" с Петром Марченко.
21.35 "Скорая помощь-4". Сериал (США). 5-я серия.
22.35 Сериал "Улицы разбитых фонарей". "Погоня за призраком".
23.40 "О, счастливики!" Азартная игра.
00.15 - 01.05 Триллер "Проклятые динозавры".

Czwartek

11 lipca

BT

06.00 Новости.
06.10 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.00 Новости.
08.10 Доброе утро, Беларусь!
09.00 Новости.
09.15 "Дамская комната". Сериал.
10.10 "Грозные камни". Сериал.
10.35 Телевизитам.
11.00 "Семейные узы". Сериал.
12.00 Новости.
12.20 Добрый день, Беларусь!

13.05 А.Пугачёва в фильме-реву "Пришла и говорю".
14.30 Искусство. Духовная программа.
15.00 Новости.
15.20 "Последняя резервация". Мультсериал.
15.45 "Грозные камни". Сериал.
16.10 Сериал "Жемчужины океана".
17.00 "Дамская комната". Сериал.
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 "Оборотная сторона". Видеофильм.
18.55 Исторический боевик "Однажды в Китае-5".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.50 "Семейные узы". Сериал.
22.45 Спорт-курьер.
22.55 "Встреча в Троицком".
23.25 Новости.
23.45 Сериал "Гражданин начальник". Заключительная серия.

ОНТ

08.00 Новости.
08.15 "Семейные узы". Сериал.
09.10 Боевик "Неудержимый".
10.10 КОАП.
10.35 Дисней-клуб: "Переменка".
11.00 Новости до 11.15.
16.05 Документальный сериал "Дикое шутки".
16.40 Сериал "Сейчас или никогда".
17.30 Вечерние новости.
17.50 Премьера многосерийного фильма "Саломея".
19.00 "Семейные узы". Сериал.
20.00 Время.
20.35 ОНТ представляет: "Наши новости".
21.00 "Слабое звено". Игровое шоу.
21.50 Эдди Мерфи в комедии "Святоша".
23.35 Человек и закон.
00.10 Комедийный сериал "Китайский городской".
01.10 Ночное "Время".
01.40 Триллер Стивена Кинга "Буря столетия". Фильм 1-й.

РТР

08.00 Вести.
08.10 Премьера "Это - Голливуд!" Док. сериал.
09.00 Телесериал "Вечный зов".
10.00 Вести.
10.20 Фильм "Зелли и я".
16.00 Вести.
16.20 "Союз бывших". Док. фильм "Эстония".
17.05 Дорожный патруль.
17.15 Вести - Москва.
17.50 "Комиссар Рекс". Телесериал.
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести - Москва.
19.55 Авантюрно-криминальный сериал "Агентство НЛС".
20.55 Вечерний сеанс. Дэвид Суше

в детективе "Пуаро Агаты Кристи. Проклятие египетской гробницы".
22.00 Вести - Подробности.
22.20 Местное время. Вести - Москва.
22.30 - 00.43 Киноакадемия. Леонардо Ди Каприо, Шарлиз Терон, Мелани Гриффит и Уайнона Райдер в фильме Вуди Аллена "Знаменитость" (США).

КУЛЬТУРА

09.15 "Тесные врата". "Неизвестный Суворов".
09.40 "Зарубежное документальное кино". "Сила врачевания" (Великобритания).
10.35 "Экология литературы". Михаил Рощин.
11.30 Новости культуры.
11.45 Кино - детям. "Два дня чудес". Художественный фильм (К/ст. им. М.Горького, 1970). Режиссер Л.Мирский.
12.50 "Сверхнаука". "Охотники за сокровищами".
13.15 "Уроки русского". И.А.Бунин. "Темные аллеи". Читает Алла Демидова.
13.35 "Страсти по-итальянски". Телесериал (Италия, 1999). Режиссер Д.Лепре.
14.30 "Иван Безземельный, или Россия русских". Документально-публицистический фильм.
3-я серия.
15.00 Новости культуры.
15.10 "Театр одного художника". "Углы". Леонид Соломаткин.
15.30 "Кот в сапогах". Мультимедийный фильм.
15.45 "Гранд". Телесериал (Великобритания). Режиссер Д.МакКинон.
16.40 "Зарубежное документальное кино". "Сила врачевания" (Великобритания).

17.30 Новости культуры.
17.50 "Пятое измерение". Авторская программа И.Антоновой.
18.15 "Театральная летопись XX века". Кирилл Лавров.
18.45 "Время музыки". Тележурнал.
19.25 "Рекс". Мультсериал.
19.50 "Страница любви". Художественный фильм (Франция, 1979). Режиссер Э.Шураки.
21.25 "Эпизоды". Владимир Степков.
22.05 "Совершенный негодяй". Телесериал (Германия - Австрия - Италия, 1999). Режиссер Б.Фишеруэр.
23.00 Новости культуры.
23.25 "Ночной полет". Ведущий А.Максимов.

НТВ

07.00 Сегодня.
07.10 Утро на НТВ.
07.30 Сегодня.
07.35 Утро на НТВ.
07.50 "Полицейские: шантаж по-колумбийски". Острозажетный фильм. 15-я серия.
09.00 Сегодня.
09.20 Погода на завтра.

09.25 Чистосердечное признание.
09.55 Шоу Елены Степаненко". Юмористическая программа.
11.00 Сегодня.
11.20 Сериал "Кружева". 7-я и 8-я серии.
13.00 Сегодня.
13.05 "Миллион за мозги". Ток-шоу "Принцип Домино".
14.25 Вкусные истории.
14.40 Криминал.
15.00 Сегодня.
15.30 "Особый случай". 3-я серия. "Убить, чтобы выжить".
16.40 Боевик "Грязная работа" (США). 30-я серия.
17.40 Криминал.
18.00 "Сегодня" с Петром Марченко.
18.35 Сериал "Улицы разбитых фонарей". 14-я серия. "Женское счастье".
19.45 Сериал "Особый случай". 4-я серия, заключительная. "Заложники гор".
21.00 "Сегодня" с Петром Марченко.
21.35 "Скорая помощь-4". Сериал (США). 6-я серия.
22.35 Сериал "Улицы разбитых фонарей". "Погоня за призраком".
23.40 "О, счастливики!" Азартная игра.
00.15 - 01.05 Триллер "Мертвые свидетели".

TV Grodno

zaprasza

do obejrzenia programu

„Nad Niemnem”

9 lipca br.

o godz. 20.55

na kanale KULTURA

Piątek

12 lipca

БТ

06.00 Новости.
06.10 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
07.10 Доброе утро, Беларусь!
08.00 Новости.
08.10 Доброе утро, Беларусь!
09.00 Новости.
09.10 „Дамская комната”. Сериал
10.10 „Грозные камни”. Сериал
10.35 Сериал „Отряд по борьбе с мафией”.
12.00 Новости.
12.20 Добрый день, Беларусь!
13.05 Сад мечты.
13.30 Теннис. Кубок Дэвиса. Беларусь-Португалия. Прямая трансляция.
14.30 Док. сериал „Голубая бездна”.
15.00 Новости.
15.20 „Последняя резервация”. Мультсериал
15.45 „Грозные камни”. Сериал
16.10 Сериал „Жемчужины океана”.
17.00 „Дамская комната”. Сериал
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 Мир и мы.
18.55 Худ. фильм „Ботанический сад”.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.50 Спорт-курьер.
22.00 Сериал „Отряд по борьбе с мафией”.
23.30 Теннис. Кубок Дэвиса. Видеобозор.
00.00 Новости.
00.20 Королевская охота.
00.50 Комедия „Герой её романа”

Собота

13 lipca

БТ

07.00 Новости.
07.15 Иснась.
07.40 Сериал „Женщина в белом”. Заключительная серия.
08.30 Сад мечты.
09.00 Новости.
09.15 Мультсериал „Симба - футболист”.
09.40 Семейный сериал „Дракоша и Ко”.
10.05 Экран индийского кино. „Смертный приговор”. 1-я серия.
11.30 Королевская охота.
11.55 Здоровье. Тележурнал.
12.25 Док. сериал „Детёныши животных”.
13.15 „Время строить храмы”. Док. фильм о X Международном фестивале искусств „Славянский базар в Витебске-2001”.
14.10 „Музеум”. Алтарная икона „Поклонение волхвов”.
14.25 Пять чудес.
15.00 Новости.
15.20 Из достоверных источников.
15.35 Теннис. Кубок Дэвиса. Беларусь-Португалия.
16.30 КВЗ. 1/4 финала Евролиги.
18.00 Новости.
18.25 „На перекрестках Европы”. Нац. телефестиваль песни.
19.15 Драма „Ангелика и султан”.
21.00 Панорама недели.
21.50 Спорт-курьер.
22.00 Комедия „Операция „Коза””.
23.40 Белорусская двадцатка.

Niedziela

14 lipca

БТ

07.00 Новости.
07.15 Агромир.
07.40 „Сказочная история садовых гномов”. Док. фильм.
08.30 Арсенал.
09.00 Новости.
09.15 Мультиклуб.
09.40 Семейный сериал „Дракоша и Ко”.
10.00 Экран индийского кино. „Смертный приговор”. 2-я серия.
11.30 „Все нормально, мама!”.
12.10 Телевитамины.
12.35 „Пой, душа!”. Фольклорные коллективы Пуховичского района.
13.00 „Время местное”. Репортажи из провинции.
13.30 Теннис. Кубок Дэвиса. Беларусь-Португалия.
14.30 „Встреча в Троицком”.
15.00 Новости.
15.20 Криминальное досье.
15.45 Фильм „Капитан Фракасс”. 1-я и 2-я серии.
18.10 Энциклопедия белорусского спорта. Пулевая стрельба.
18.20 Планета „АРТ”.
18.55 Комедия „Привет от Чарли-трубача”.
20.15 „Судьба человека”.
Бронислава Дупько.
20.40 Телебарометр.
21.00 Панорама аналитическая.
21.40 Спорт-курьер.
21.50 Комедия „Беглецы”.
23.20 Телевизионный Дом кино. Междунар. кинофестиваль „Золотой Витязь”.
23.50 Теннис. Кубок Дэвиса. Видеобозор.
00.20 Миланская неделя моды в программе „Новая коллекция”.
00.45 Сериал „VIP”

ОНТ

08.00 Новости.
08.15 „Семейные узы”. Сериал
09.10 Боевик „Неудержимый”.
10.05 „Ералаш”.
10.15 Яна Чурикова в программе „Объектив”.
10.35 „Кошки-мышки”. Мультсериал.
11.00 Новости.
16.05 Док. сериал „Дикие штучки”.
16.30 Сериал „Сейчас или никогда”.
17.30 Вечерние новости.
17.50 Премьера многосерийного фильма „Саломея”.
19.00 „Семейные узы”. Сериал.
20.00 Время.
20.35 ОНТ представляет „Наши новости”.
21.00 Поле чудес.
22.00 Чужие здесь не ходят в боевике „Запретная зона”.
23.55 „Другое время”. Программа Михаила Леонтьева.
00.40 Триллер Стивена Кинга „Буря столетия”. Фильм 2-й.

РТР

08.00 Вести.
08.10 Премьера „Это - Голливуд!”. Док. сериал
09.00 Телесериал „Вечный зов”.
10.00 Вести.
10.20 Комедия „Русский бизнес”.
11.45 Новая „Старая квартира”.
16.00 Вести.
16.20 Пресс-клуб.
17.15 Вести - Москва.
17.50 Премьера РТР „Сказки о любви”.
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.00 Вести.
19.35 Местное время Вести - Москва.
19.55 Вечерний сеанс. Детектив „Дураки умирают по пятницам”.
21.50 Острозажетный фильм „Ханжество”

00.05 Детективный сериал „Комиссар Шиманский”

ОНТ

08.00 Новости.
08.10 Следствие ведет Колобков.
08.30 „Ералаш”.
08.45 Слово пастыря.
09.00 Сериал „Собачее дело”.
10.00 Новости (с субтитрами).
10.10 Смехопанорама.
10.45 Смак.
11.05 „Кумиры”. Майя Менглет.
11.35 Фильм „Дело было в Пенькове”.
13.30 Дисней-клуб: „Утиные истории”.
14.00 Новости (с субтитрами).
14.10 „Папина гармонь”. Памяти Геннадия Заволокина.
14.35 Боевик „Один и без оружия”.
16.05 Сериал „Беглец”.
17.05 Песня года. Лето.
18.00 Вечерние новости.
18.20 Песня года. Лето.
19.05 „Мы чье, дурячие...”. Юмор. программа Михаила Задорнова.
20.00 Время.
20.30 ОНТ представляет „Наши новости”.
20.55 „Русская рупетка”. Телеигра.
21.45 Триллер „Бурная река”.
23.50 Комедия „А как же Боб?”.
01.45 Реальная музыка.

РТР

06.45 Приключенческий сериал „Повелитель зверей”.
07.40 Здоровье и жизнь.
08.15 „Военная программа” Александра Сладкова.
08.30 Золотой ключ.
08.50 Доброе утро, страна!
09.25 Комедийный сериал „Королева красоты, или Очень трудное детство”

ОНТ

08.00 Новости.
08.10 Армейский магазин.
08.40 Дисней-клуб: „Тимон и Пумба”.
09.05 Сериал „Собачее дело”.
10.00 Новости (с субтитрами).
10.10 Непутевые заметки с Дм. Крыловым.
10.30 Пока все дома.
11.05 Документальный детектив. „Дело Григория Паско”.
11.35 Мелодрама „Любовь по заказу”.
13.15 „Ералаш”.
13.30 Дисней-клуб: „Микки Маус и его друзья”.
14.00 Новости (с субтитрами).
14.10 „Ералаш”.
14.25 Живая природа. „Царство русского медведя”.
15.25 „Большие родители”.
15.55 „Форс-мажор” с Николаем Фоменко.
16.30 Юмористическая программа „Сами с усами”.
17.00 Сериал „Беглец”.
17.55 Александр Збруев. Лев Прыгунов в детективе „Выстрел в спину”.
19.35 „Кто хочет стать миллионером?”. Телеигра.
20.35 ОНТ представляет „Наше время”.
21.00 Клинт Иствуд. Джин Хэкмен в боевике „Абсолютная власть”.
23.10 Времена.
00.15 „На футболе” с Виктором Гусевым.
00.45 Гонки на выживание в триллере „Беги”

РТР

06.55 Приключенческий сериал „Повелитель зверей” (Канада - США).
07.50 Русское лото.
08.40 Всероссийская потеря „ТВ Бинго шоу”.
09.10 Александр Белявский, Елена Кондулайнен, Наталья Крачковская и Гарик Сукачев в комедийном сериале „Королева

23.25 - 01.31 Последний сеанс. Премьера Фильм „Гаттака”

КУЛЬТУРА

09.15 Все суры Корана.
09.40 „Зарубежное документальное кино”. „Поль Робсон”.
10.35 „Экология литературы”. Семен Липкин. Инна Лиснянская.
11.30 Новости культуры.
11.45 Кино - детям. „Руки вверх!”. Худ. фильм.
12.50 „В порту”. Мультимедийный фильм.
13.05 „Сверхнаука”. „Миссия на Марс”.
13.35 „Страсти по-итальянски”. Телесериал (Италия, 1999). Режиссер Д. Леппе.
14.30 „Иван Безземельный, или Россия русских”. Документально-публицистический фильм.
15.00 Новости культуры.
15.10 „Театр одного художника”. „Маскарад”. Константин Сомов.
15.40 „Гранд”. Телесериал (Великобритания). Режиссер Д. МакКино.
16.30 „Зарубежное документальное кино”. „Поль Робсон”.
17.30 Новости культуры.
17.50 Малые музеи Санкт-Петербурга.
18.15 „Кто там...”. Авторская программа В.Верника.
18.40 „Рекс”. Мультсериал.
19.00 „Гамлет”. Художественный фильм (Ленфильм, 1964). Режиссер Г.Козинцев.
21.25 Блеск-клуб.
22.05 „Совершенный негодяй”. Телесериал (Германия - Австрия - Италия, 1999). Режиссер Б. Фишергауэр.
23.00 Новости культуры.
23.25 Джаз-офрения.”

09.50 „Сто к одному”. Телеигра.
10.45 Фильм „ЗОРРО”.
12.25 Телесериал „Комедийный коктейль”.
13.00 Вести.
13.20 Дневной сеанс. Фильм „Медовый месяц”.
15.00 Музыкальный бал Павла Овсянникова и Президентского оркестра Российской Федерации.
16.30 Вести - Москва. Итоги недели.
17.00 Моя семья.
17.55 Аншлап.
19.00 Вести.
19.25 Зеркало.
20.00 Вечерний сеанс. Фильм „Тесты для настоящих мужчин”.
21.30 Последний сеанс. Острозажетный фильм „Тайна борта 25-16”.
23.20 - 01.23 Борис Моисеев в народной драме „Чужой”.

КУЛЬТУРА

09.00 Программа передач.
09.10 Детский сеанс. „Мальчик и лось”. Худ. фильм.
10.10 „Верлиок”. Мультфильм.
10.25 Углы манежа.
10.50 Бабушкины рецепты.
11.05 ЭГ.
11.20 „Путеводитель по Вселенной”. „Астероиды”.
11.45 1001 рассказ о кино.
11.55 „Хорошие девочки”. Худ. фильм.
13.30 Новости культуры.
13.45 „Графоман”. Автор и ведущий А.Шаталов.
14.15 „Дикая природа”. „Гориллы”. Док. фильм.
15.10 „Малыш и Карлсон”. „А вдруг получится”. Мультфильмы.
15.35 „Страницы театральной пародии”. Фильм 1-й. „Гастроль Рычалова”

красоты, или Очень трудное детство”.
09.40 Сам себе режиссер.
10.35 „Городок”. Дайджест. Развлекательная программа.
11.05 К юбилею режиссера Карена Шахназарова. Федор Дунаевский, Анастасия Немоляева, Олег Басилашвили и Инна Чурикова в комедии „Курьер”.
13.00 Вести.
13.20 Вокруг света.
14.10 Диалоги о животных.
15.15 „ХА”. Маленькие комедии.
15.25 Игорь Углыников, Леонид Куравлев и Юлия Силаева в авантюрной комедии „Встретимся на Таити”. 1991 г.
17.15 Премьера. Ренне Руссо в комедии „Бадди” (США). 1997 г.
19.00 Вести недели.
19.55 Аншлап.
21.00 Вечерний сеанс. Премьера. Вуди Харрельсон и Элизабет Шу в острозажетном фильме Фолькера Шлендорфа „Пальметто” (США - Германия).
23.15 Спорт за неделю.
00.15 По просьбам зрителей. Кайл Маклахлен и Шериллин Фейн в сериале Дэвида Линча „Твин Пикс”

КУЛЬТУРА

09.00 Программа передач.
09.10 Детский сеанс. „Конек-Горбунук”. Мультимедийный фильм.
10.25 Сеть.ru.
10.50 Бабушкины рецепты.
11.05 Недлинные истории.
11.20 „Путеводитель по Вселенной”. „Огонь и лед”.
11.45 „Море студеное”. Художественный фильм (К/ст. им. М.Горького, 1954). Режиссер Ю. Егоров.
13.15 „Горшочек каши”. Мультимедийный фильм.
13.30 Новости культуры.
13.45 Магия кино.
14.15 „Культурная революция”. „Без мата нет русского языка”. Программа М.Шведкого.
15.05 „Чучело-мучело”. Мультимедийный фильм.
15.20 „Шедевры мирового

НТВ

07.00 Сегодня.
07.10 Утро на НТВ.
07.30 Сегодня.
07.35 Утро на НТВ.
07.50 „Полицейские: хрустальные грабители”. Острозажетный фильм.
16-я серия.
09.00 Сегодня.
09.20 Погода на завтра.
09.25 Совершенно секретно.
10.20 Служба спасения.
11.00 Сегодня.
11.20 Сериал „Кружева”. 9-я и 10-я серии, заключительные.
13.00 Сегодня.
13.05 „Это страшное слово - измена”. „Продолжение следует...” с Юлией Меньшовой.
14.00 Дискотека „Авария” в музыкально-развлекательной программе „Пепси-чарт”.
14.40 Криминал.
15.00 Сегодня.
15.30 „Особый случай”. 4-я серия, заключительная. „Заложники гор”.
16.40 Боевик „Грязная работа”.
17.40 Криминал.
18.00 „Сегодня” с Петром Марченко.
18.35 Сериал „Улицы разбитых фонарей”. 15-я серия. „Инферно”.
19.45 Сериал „Улицы разбитых фонарей”. 16-я серия. „Блюз осеннего вечера”.
21.00 „Сегодня” с Петром Марченко.
21.30 Чевы Чейз в комедии „Улетные шаполаи-2” (США).
23.35 „Все сразу!” Ночные развлечения.
00.10 Триллер „Смертельный треугольник”.
00.55 - 01.45 Кома.

16.25 „Парижский журнал”. Владимир Волков.
16.55 Звездные годы „Ленфильма”.
17.35 „Сферы”.
18.15 „В вашем доме”. Тихон Хренников.
18.55 „Рекс”. Мультсериал.
19.05 „Версия полковника Зорина”. Худ. фильм.
20.35 Новая театральная гостиная.
21.30 Новости культуры.
21.50 „Кульм кино”. „Пятый уровень”. Худ. фильм

НТВ

07.00 Сегодня.
07.15 Детское утро на НТВ. „Доктор Айболит”.
08.30 Ох, уж эти дети!
09.00 Сегодня.
09.20 Сериал „Улицы разбитых фонарей”. 15-я серия. „Инферно”.
10.20 „Квартирный вопрос”. „Комната Алисы”.
11.00 Сегодня.
11.25 Фильм „Анна Каренина”.
13.30 Путешествия натуралиста.
14.05 Своя игра.
15.00 Сегодня.
15.30 „По следам настоящих мужчин”. „Продолжение следует...”.
16.25 Чистосердечное признание.
16.50 „Женский взгляд”.
17.25 „Вы будете смеяться!” Клара Новикова.
18.00 Сегодня.
18.35 Детектив „Охота на Золушку”.
19.45 Боевик „Чек”.
21.55 Профессиональный бокс. Супербой: Олег Маскаев против Хасима Рахмана.
22.55 - 00.45 Ирен Жакоб в эротической комедии „История вершится ночью”

музыкального театра”. Дж.Верди. „Риголетто”. Фильм-опера.
17.35 Тем временем.
18.15 „Дом актера”. „Партнеры”.
18.55 „Выбор Хобсона”.
Художественный фильм (Англия, 1953). Режиссер Д. Лин.
20.40 „Гость в актерской студии”. Ширли МакЛейн.
21.30 Новости культуры.
21.50 „КАДОШ”. Художественный фильм (Израиль, 1999). Режиссер А.Джетай.

НТВ

07.00 Сегодня.
07.15 Детское утро на НТВ. Приключенческий фильм „Пятнадцатилетний капитан”.
08.30 „На старт!” Воскресное развлекательное шоу.
09.00 Сегодня.
09.15 Погода на неделю.
09.20 Сериал „Улицы разбитых фонарей”. 16-я серия. „Блюз осеннего вечера”.
10.25 „Растительная жизнь” Павла Лобкова.
11.00 Сегодня.
11.25 Владимир Шевельков, Игорь Шавлак и Наталья Вавилова в острозажетном фильме „Поезд вне расписания”.
13.05 Вкусные истории.
13.25 Все сразу!
14.00 Своя игра.
15.00 Сегодня.
15.25 „Мат и быт”. Ток-шоу „Принцип „Домино”.
16.30 „Фамильная рулетка”. „Очная ставка”.
17.00 „Шоу Елены Степаненко”. Юмористическая программа.
18.00 Сегодня.
18.30 Сериал „Идеальная пара”. 4-я серия. „Таможня берет добро”.
19.40 Премьера. Саша Митчел в боевике „Кикбоксер-3” (США).
21.35 „Что? Где? Когда?” Лучшие игры.
23.00 Триллер „Человек из пепла”.
23.55 - 00.40 „Дискотека „Авария” в музыкально-развлекательной программе „Пепси-чарт”.

TVP-1

Понедziełek

07.55 Podróże male i duze
08.15 Telezakupy
08.30 Górnice miasteczko; serial
09.00 Wiadomości
09.15 Lato z Czarodziejem
09.40 Trzy szalone zera; serial
10.05 Budujemy Mosty
10.35 Stinky i Jake; serial
11.00 Frasier; serial
11.25 A teraz Susan; serial
11.50 Magnes
12.15 Kiosk przy Wspólnej
12.25 Na haczyku
12.40 Telezakupy
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.25 Nowe przygody Flippera; serial
14.10 Rewolwer i melonik; serial
15.05 Klan; telenowela
16.00 Wiadomości
16.10 Reportaż
16.35 Plebania; serial
17.30 Moda na sukces; serial
18.00 Teleexpress
18.20 Sportowy Express
18.25 Gość Jedyński
18.40 Smiechu warte
19.05 Lato z rozrywką
19.50 5 minut o Unii Europejskiej
20.00 Wieczorynka
20.30 Wiadomości
21.10 Alternatywy 4; serial
22.10 Mój ślad w Telewizji
22.15 Tele-Maski 2002
23.45 Monitor Wiadomości
00.00 Niebezpieczna przyjaźń; thriller
01.30 Sprawy rodzinne; serial

Wtorek

07.50 Podróże male i duze
08.20 Telezakupy
08.35 Górnice miasteczko; serial
09.00 Wiadomości
09.15 Dźwiękogra
09.40 Trzy szalone zera; serial
10.10 Rower Błazeja
10.40 Animowane bajki świata
11.00 Frasier; serial
11.20 A teraz Susan; serial
11.50 Bezpieczna Jedyńska
12.15 Rok w ogrodzie
12.40 Telezakupy
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.20 Kontrasty
13.25 Nowe przygody Flippera; serial
14.15 Rewolwer i melonik; serial
15.05 Klan; telenowela
16.00 Wiadomości
16.10 Bądź i rządź
16.35 Plebania; serial
17.30 Moda na sukces; serial
18.00 Teleexpress
18.20 Sportowy Express
18.25 Gość Jedyński
18.40 Lokatorzy; serial
19.10 Forum
19.55 Książki na lato
20.00 Wieczorynka
20.30 Wiadomości
21.10 Pociąg do Hollywood; komedia
22.45 Mój ślad w Telewizji
22.55 Na tropach zbrodni; serial
23.50 Monitor Wiadomości
00.05 Plus minus
00.40 Przyjaciele Yany, film fab.
02.15 Sprawy rodzinne; serial

Środa

08.00 Podróże male i duze
08.15 Telezakupy
08.30 Górnice miasteczko; serial
09.00 Wiadomości
09.15 Ela-encyklopedia lata dla dzieci
09.25 Gimnastyka
09.40 Trzy szalone zera; serial
10.10 Budujemy Mosty
10.35 Jak Kozacy
10.55 Frasier; serial
11.15 A teraz Susan; serial
11.40 Złote łany; telenowela
12.40 Telezakupy
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.20 Nowe przygody Flippera; serial
14.10 Rewolwer i melonik; serial
15.05 Klan; telenowela
16.00 Wiadomości
16.10 Euroexpress
16.30 Plebania; serial
17.30 Moda na sukces; serial
18.00 Teleexpress
18.20 Sportowy Express
18.25 Gość Jedyński
18.40 Lokatorzy; serial
19.10 Japonia 2002
20.00 Wieczorynka
20.30 Wiadomości
21.10 Obsesja; film fab.
22.50 Mój ślad w Telewizji
22.55 Kronika kryminalna Jedyński
23.20 Oblicza mediów
23.40 5 minut o Unii Europejskiej
23.50 Monitor Wiadomości
00.05 Mistrz; film fab.
01.25 SOC według Szpota
01.35 Życie jak muzyka; telenowela

Czwartek

08.00 Podróże male i duze
08.15 Telezakupy
08.30 Górnice miasteczko; serial
09.00 Wiadomości
09.15 Dźwiękogra
09.40 Karino; serial
10.05 Rower Błazeja
10.40 Dwa niedzwiażki; serial
11.05 Frasier; serial
11.25 A teraz Susan; serial

11.50 Babiniec
12.15 Lecznica pod św.Franciszkiem; serial
12.40 Telezakupy
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.20 Kontrasty
13.30 Nowe przygody Flippera; serial
14.15 Rewolwer i melonik; serial
15.10 Klan; telenowela
16.00 Wiadomości
16.10 Kontrowersje
16.35 Plebania; serial
17.30 Moda na sukces; serial
18.00 Teleexpress
18.20 Sportowy Express
18.25 Gość Jedyński
18.40 Lokatorzy; serial
19.10 TeleSENTYMENTale
19.50 Książki na lato
20.00 Wieczorynka
20.30 Wiadomości
21.10 Poker z mafią; serial
22.45 Sprawa dla reportera
23.20 Tygodnik polityczny Jedyński
00.00 Monitor Wiadomości
00.20 Seans Amerykański; film

Piątek

07.55 Podróże male i duze
08.15 Telezakupy
08.30 Górnice miasteczko; serial
09.00 Wiadomości
09.15 Wszystko gra
09.30 A ja jestem; Lew
09.40 Karino; serial
10.05 Raj
10.30 Tęczowe rybki
11.05 Frasier; serial
11.25 A teraz Susan; serial
11.50 Gwiazdy w Jedyńce
12.20 Czas relaksu
12.40 Telezakupy
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.20 Klan; telenowela
14.15 Rewolwer i melonik; serial
15.05 Klan; telenowela
16.00 Wiadomości
16.10 Balet dla wszystkich
16.35 Plebania; serial
17.30 Moda na sukces; serial
18.00 Teleexpress
18.20 Sportowy Express
18.25 Gość Jedyński
18.35 Lokatorzy; serial
19.10 Ranka w ciemno
19.50 Jaka to melodia?
20.30 Wiadomości
21.10 Patton; film
22.50 Mój ślad w Telewizji
23.00 Studio sport
23.55 Monitor Wiadomości
00.15 Rekiny i plotki; serial
02.00 Motown Live
02.55 Randall i duch Hopkirka; serial
03.45 Torcik podano; serial

Sobota

07.30 Rok w ogrodzie
08.00 Agrolinia
09.00 Wiadomości
09.15 Plemię; serial
09.40 Wakacje z Ziaiem
10.05 Biuro podróży 5-10-15
10.35 Walt Disney przedstawia
11.00 Partnerzy; serial
11.55 Kolejka
12.25 Program publicystyczny
13.00 Podróżnik
13.25 Kwadrans na kawę
13.45 Kobiety Białego Domu
14.00 Wiadomości
14.10 Rewolwer i melonik; serial
15.10 Słoneczny patrol; serial
16.00 Pochwały Pawła Pochwały
16.30 Plebania; serial
17.00 Zwierzęta świata
17.30 Moda na sukces; serial
18.00 Teleexpress
18.20 Sportowy express
18.25 Gość Jedyński
18.35 Lokatorzy; serial
19.05 Kochamy polskie serieale
19.35 Jaka to melodia?
20.00 Wieczorynka
20.30 Wiadomości
21.05 Ostateczny wyrok; film fab.
22.35 Opole na bis
23.35 Autentyczna zbrodnia; film
01.10 Nash Bridges; serial

Niedziela

07.30 Proszę o odpowiedź
07.45 Przysłanki Unia
08.35 Latujące misie; serial anim.
09.05 Legenda o Wilhelmie Tellu; serial
10.00 Teleranek na wakacjach
10.25 Myślisz o kimś?
10.50 Wojna domowa; serial
11.55 Od przedszkola do Opola
12.25 Otwarte drzwi
13.00 Anioł Pański
13.15 Książki na lato
13.25 Tydzień
14.00 Wiadomości
14.10 Kabaret Dudek
15.30 Zwirowany weekend; komedia
17.05 Bezpieczna Jedyńska
17.30 Złączeni Europą; Niemcy
18.00 Teleexpress
18.20 Sportowy Express
18.25 Dziennik telewizyjny
18.35 Lokatorzy; serial
19.05 Smiechu warte
19.30 Jaka to melodia?
20.00 Wieczorynka
20.30 Wiadomości
21.05 Wędrowki z bestiami; serial dok.
21.45 Fale namiętności; film fab.
23.30 Losowanie audiotęte
23.40 Czarna sukienka; film fab.
01.25 Sportowa Jedyńska
01.45 Wygrać możesz, przegrać musisz dok.

066
ZADZWOŃ

Mieszkańcy Grodna mogą
zamiścić ogłoszenia lub
pозdzwoniać pod całodobowy
numer telefonu 066, a
rachunek za ogłoszenie
otrzymać wraz z
rachunkiem za telefon.

Poniedziałek**8 lipca**
TVP 2

08:50 Studio urody
09:00 PROGRAM LOKALNY
09:30 Co ludzie powiedzą; serial
10:00 M jak miłość; serial
10:45 Wielka historia wina
11:20 Wielka odmiana; serial
12:35 Abecadło dźwięków
12:45 Biblioteka Tschammera
13:00 Triumf życia; serial
14:00 Panorama
14:10 VI Międzynar. Festiwal Sztuki Cyrkowej
15:00 Sławy Jett Jackson; serial
15:30 Arka Noego
15:55 Providence; serial
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:25 Zagadła; teleturniej
17:55 Złotopolscy; telenowela
18:50 PROGRAM LOKALNY
19:30 Panorama
19:55 Śpiewające Fortepiany
20:55 Szalony dzień; film fab.
22:30 Polska bez fikcji
23:00 Panorama
23:35 997-magazyn kryminalny
00:10 Tatuaz; film fab.

Polonia

08:00 Film anim. dla dorosłych
08:15 Klub profesora Tutki; serial
08:25 Królowie mórz
09:00 Wiadomości
09:20 Klan; telenowela
09:45 Bolek i Lolek wyruszają w świat
09:55 Z dziecięcej estrady
10:20 Wilki morskie
10:45 Kolorowe nutki
11:00 Rozumieć sztukę
11:20 Pan Adam
11:45 Ojczyzna-polszczyzna
12:00 Małe ojczyzny
12:30 Rewizja nadzwyczajna
13:00 Wiadomości
13:15 Przez burzę; serial
14:45 Kochamy polskie seriale
15:10 Biografie
15:40 Jasnogórskie zabytki
16:00 Wiadomości
16:15 Eurotel
16:25 Rozumieć sztukę
16:45 Pan Adam
17:10 Ojczyzna-polszczyzna
17:25 Rewizja nadzwyczajna
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedyński
18:35 Bolek i Lolek wyruszają w świat
18:55 Z dziecięcej estrady
19:20 Wilki morskie; serial anim.
19:50 Klan; telenowela
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:05 Przez burzę; serial
22:35 Złoty pilot na ostatni samolot
00:00 Panorama
00:30 Wielkie chwile polskiej piłki
01:30 Lato z klasyką
02:00 Monitor Wiadomości
02:15 Przyłbice i kaptury; serial
03:15 Pomyślowy Dobromir
03:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Piosenka na życzenie
08:00 Serial anim.
08:25 Tajemniczy rycerz serial
08:50 Wysoka fala - serial
09:45 Jeziorno marzeń - serial
10:35 Miodowe lata - serial
11:25 Graczykowie - serial
11:45 Różowe lata 70. - serial
12:15 Idol
13:10 Adam i Ewa (5) - serial
14:00 Program rozrywkowy
14:30 Z afrykańskiego pamiętnika - serial
15:20 Teleturniej
16:15 Robocop - serial anim.
16:45 Informacje
17:05 Serca na rozdrożu - serial
17:55 Wysoka fala - serial
18:50 Różowa pantera - serial anim.
18:55 Adam i Ewa - serial
19:45 Informacje
20:10 Jeziorno marzeń - serial
21:00 Rodzina zastępcza - serial
21:30 Świat według Kiepskich - serial
22:15 Oko za oko - film
00:45 Informacje
00:15 Różowe lata 70. - serial
01:15 Najbardziej niebezpieczne zwierzęta świata
02:10 Muzyka na BIS

Białystok

08:00 Zuzia i jej przyjaciele - serial
08:30 Kurier
08:45 Lisa i Paul - serial anim.
09:00 Obiektów
09:15 Przyroda na świecie
09:25 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Zdumiewający świat zwierząt
10:40 Saga Jacksonów - serial
11:30 Kurier
11:40 Prognoza pogody
11:45 Telekurier
12:15 Gość dnia
12:45 Program rozrywkowy
13:15 To jest temat
13:30 Kurier
13:35 Nauka i wojna - serial
14:45 Agrobiznes
15:00 Od niedzieli do niedzieli
15:45 Eurotel Polska 2002
16:00 Przygody szwajcarskiej rodziny Robinsonów - serial
16:40 Obiektów
16:45 Gość dnia
17:00 Pod Twoją Obronę
17:45 Przegląd gospodarczy
18:15 Integracja
19:00 Obiektów
19:20 Gość dnia
19:30 Sami o sobie
20:10 Przyroda na świecie
20:20 Regiony kultury
20:30 Badziewiakowie - serial
21:55 Echa dnia
22:25 Koneser
22:30 Kurier gospodarczy
22:45 Obiektów
23:05 Eurotel Polska 2002
23:50 Film fab.

Wtorek**9 lipca**
TVP 2

08:50 Studio urody
09:00 Program lokalny
09:30 Złotopolscy; telenowela
10:00 50 lat TVP
10:45 Podróże kulinarne
11:15 Wielka odmiana
12:10 Krajobraz Polski
12:25 Abecadło dźwięków
12:30 Znaki czasu
13:00 Tajemnice królestwa oceanu; serial
13:30 Wielkie romanse dwudziestego wieku
14:10 Kabaret z telewizją w tle
15:00 Sławy Jett Jackson; serial
15:25 30 ton!
15:55 Providence; serial
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:25 Zagadła
17:55 Złotopolscy; telenowela
18:50 Program lokalny
19:30 Panorama
19:55 Szpital na peryferiach; serial
21:00 M jak miłość; serial
21:50 Wieczór z Jagielskim
22:35 Latoteka; Program rozr.
23:00 Panorama
23:35 Arizona Dream; film fab.
01:55 Wieczór artystyczny

Polonia

08:00 Film anim. dla dorosłych
08:15 Klub profesora Tutki; serial
08:30 Wielka historia małych miast
09:00 Wiadomości
09:20 Klan; telenowela
09:45 Bolek i Lolek wyruszają w świat
09:55 Łowcy przygód
10:20 Molly; serial
10:45 Kolorowe nutki
11:00 Gdzieś w Bieszczadach
11:20 Opole '97
13:00 Wiadomości
13:15 Plebania; serial
13:40 Wielkie chwile polskiej piłki
14:35 Całe zdanie nieboszczyka; serial
15:30 Kolejka
16:00 Wiadomości
16:15 Eurotel
16:25 Ikony
16:40 Sztuka Górali Podhalańskich
17:05 Raj
17:30 Nie tylko dla komandosów
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedyński
18:35 Bolek i Lolek wyruszają w świat
18:55 Łowcy przygód
19:15 Molly; serial
19:50 Klan; telenowela
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:05 Nasza młodość, nasze Zrzeszenie
22:00 Plebania; serial
22:25 Kolejka
00:00 Panorama
00:35 Forum
01:25 997-magazyn kryminalny
02:00 Monitor Wiadomości
02:15 Kolejka
02:45 Rozalka Olaboga!; serial
03:15 Bajki Bolka i Lolka; serial anim.
03:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Piosenka na życzenie
08:00 Serial anim.
09:40 Jeziorno marzeń - serial
10:35 Świat według Kiepskich - serial
11:10 Rodzina zastępcza; serial
11:50 Różowe lata 70. - serial
12:20 Idol
13:15 Adam i Ewa - serial
14:00 Życie jak poker - serial
14:30 Z głową w chmurach - serial
15:25 Zerwane więzi - talk show
16:20 Robocop - serial anim.
16:45 Informacje
17:05 Serca na rozdrożu - serial
17:55 Strażnik Teksasu - serial
18:50 Różowa pantera - serial
18:55 Adam i Ewa - serial
19:45 Informacje
20:10 Xena, wojowniczka księżniczka - serial
21:00 Graczykowie - serial
21:30 Samo życie - serial
22:00 Bogate biedaki - komedia
23:45 Naga patrol - serial
00:15 Informacje
00:40 Przyjaciele - serial
01:10 Playboy
02:25 Muzyka na BIS

Białystok

08:00 Waldo Wspaniały - serial
08:45 Kasztaniaki - serial anim.
09:00 Obiektów
09:15 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Zdumiewający świat zwierząt - serial
10:40 Saga Jacksonów - serial
12:15 Gość dnia
12:45 Program rozrywkowy
13:15 To jest temat
13:35 Film dok.
14:45 Agrobiznes
15:00 Świat Polska
15:45 Eurotel Polska
16:00 Przygody szwajcarskiej rodziny Robinsonów - serial
16:35 Obiektów
17:00 Program religijny
17:45 Telenowiny
18:00 Kwartet
18:15 To jest temat
18:50 Koneser
19:00 Obiektów
19:30 Świat z TVB
19:45 Poza miastem
20:20 Regiony kultury
20:30 Badziewiakowie - serial
21:55 Echa dnia
22:25 Koneser
22:45 Obiektów
23:05 Eurotel Polska 2002
23:15 Raport polityczny
23:50 Wal głosniej, bo cię nie rozumiem - film

Środa**10 lipca**
TVP 2

08:50 Studio urody
09:00 Program lokalny
09:30 Złotopolscy; telenowela
10:00 50 lat TVP
10:40 Oddam życie za pracę
11:10 Tajemnica pana Rice'a; film
12:40 Abecadło dźwięków
13:00 Po prostu życie
13:30 Wielkie romanse XX wieku
14:00 Panorama
14:10 Raz na ludowo
15:05 Sławy Jett Jackson; serial
15:30 Tata, a Marcin powiedział
15:40 Taksówka Jedyński
15:55 Providence; serial
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:25 Zagadła; teleturniej
17:50 Złotopolscy; telenowela
18:50 Program lokalny
19:30 Panorama
19:55 Szpital na peryferiach; serial
21:00 M jak miłość; serial
21:50 Świat bez fikcji
22:40 Manewry miłosne
23:00 Panorama
23:05 Cytrynowe trio; komedia
01:05 Nowojorscy gliniarze; serial
01:50 De Mono „Paparazzi” koncert

Polonia

08:00 Film anim. dla dorosłych
08:15 Klub profesora Tutki; serial
08:25 Wielka historia małych miast
09:00 Wiadomości
09:20 Klan; telenowela
09:45 Bolek i Lolek wyruszają w świat
09:55 Na polską nutę
10:25 Trzy misie; serial
10:45 Kolorowe nutki
11:00 Przyrodnicy
11:15 Rozmowy na nowy wiek
11:45 Raj
12:10 Forum
13:00 Wiadomości
13:15 Bilans kwartału; film
14:45 39. KFPF OPOLE 2002
15:10 Nasza młodość
16:00 Wiadomości
16:10 Eurotel; magazyn
16:20 Przyrodnicy
16:40 Rozmowy na nowy wiek
17:10 Euroexpress
17:35 Archiwum Polskich Wydarzeń Kulturolnych
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedyński
18:35 Bolek i Lolek wyruszają w świat; serial
18:55 Tęczowa bajeczka
19:05 Papierowy teatrzyk
19:20 Trzy misie; serial
19:50 Klan; telenowela
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:05 Wieści polonijne
21:20 Bilans kwartału; film
00:00 Panorama
00:30 Tylko rock
01:25 Ze sztuki na ty

Polsat

07:00 Piosenka na życzenie
08:00 Serial anim.
08:25 Program dla dzieci
08:50 Strażnik Teksasu - serial
09:40 Xena, wojowniczka księżniczka - serial
10:35 Graczykowie - serial
11:05 Podróż kontrolowany
11:35 Przyjaciele - serial
12:05 Idol
13:00 Adam i Ewa - serial
14:45 Apetyt na miłość - turniej
14:15 Z afrykańskiego pamiętnika - serial
15:15 Rozbój bank - teleturniej
16:15 Robocop
16:45 Informacje
17:05 Serca na rozdrożu - serial
17:55 Wysoka fala - serial
18:50 Różowa pantera - serial
18:55 Adam i Ewa - serial
19:45 Informacje
20:10 Jeziorno marzeń - serial
21:00 Rodzina zastępcza - serial
21:30 Świat według Kiepskich - serial
22:15 Szkoła przetrwania komedia
00:05 Naga patrol - serial
00:35 Informacje
01:00 Różowe lata siedemdziesiąte - serial
01:30 Playboy
02:40 Muzyka na BIS

Białystok

08:00 Serial anim.
08:45 Opowieści Taty Bobra
09:00 Obiektów
09:15 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Zdumiewający świat zwierząt - serial
10:40 Saga Jacksonów - serial
12:15 Gość dnia
12:45 Program rozrywkowy
13:15 To jest temat
13:35 Film dok.
14:45 Agrobiznes
15:00 Świat Polska
15:45 Eurotel Polska
16:00 Przygody szwajcarskiej rodziny Robinsonów - serial
16:30 Kurier
16:35 Prognoza pogody
16:40 Obiektów
16:45 Gość dnia
17:00 Poza miastem
17:45 Watra - magazyn
18:50 Do szczęścia inaczej
19:00 Obiektów
19:20 Gość dnia
19:30 U siebie
19:50 Tajemnice cykl reportaży
20:20 Regiony kultury
20:30 Badziewiakowie - serial
21:00 Telekurier
22:15 Przegląd suwalsko-mazurski
21:55 Echa dnia
22:15 Do szczęścia inaczej
22:25 Koneser
22:45 Obiektów
23:05 Eurotel Polska
23:50 Kino nocne

Czwartek**11 lipca**
TVP 2

08:50 Studio urody
09:00 Program lokalny
09:30 Złotopolscy; telenowela
10:00 50 lat TVP
11:00 Oddam życie za pracę
11:30 Nie taki znowu anioł; film
13:20 Abecadło dźwięków
13:30 Wielkie romanse XX wieku
14:00 Panorama
14:10 Statek szalony
15:00 Sławy Jett Jackson; serial
15:25 Tata, a Marcin powiedział
15:35 Taksówka Jedyński
15:55 Providence; serial
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:30 50 lat TVP
18:20 Złotopolscy; telenowela
18:50 Program lokalny
19:30 Panorama
19:50 Szpital na peryferiach; serial
21:00 M jak miłość; serial
21:50 Herbatka u Tadeusza
22:40 Wakacyjna Akademia
23:00 Panorama
23:35 Bandycki Petersburg; serial
00:30 Nowojorscy gliniarze; serial
01:15 Używane samochody; komedia

Polonia

08:00 Film animowany dla dorosłych
08:15 Klub profesora Tutki; serial
09:00 Wiadomości
09:20 Spółka rodzinna; serial
09:45 Bolek i Lolek wyruszają w świat
09:55 Zgadnij odpowiedź
10:00 Przewodnik Włóczykija
10:20 Przygody dzielnego Sylwana
10:45 Kolorowe nutki
11:00 360 stopni dookoła ciała
11:15 Kwadrans z medycyną
11:30 Antologia Literatury Emigracyjnej
11:45 Szansa na sukces
12:45 Szkoły języka i kultury polskiej
13:00 Wiadomości
13:15 Twórcy naszej tradycji
14:15 Benefis Jerzego Nowosielskiego
15:10 Wieści polonijne
15:25 Ze sztuki na ty
16:00 Wiadomości
16:15 Eurotel
16:25 360 stopni dookoła ciała
16:40 Kwadrans z medycyną
16:55 Antologia Literatury Emigracyjnej
17:10 Babiniec
17:35 Szkoły języka i kultury polskiej
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedyński
18:35 Bolek i Lolek na Dzikim Zachodzie
18:55 Sówka

19:20 Hrabia Kaczula
19:50 Spółka rodzinna; serial
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:05 Zespół adwokacki; serial
21:50 Hity satelity
22:00 Bezludna wyspa
00:00 Panorama
00:30 Życie na gorąco; serial
02:00 Monitor Wiadomości
02:15 Szansa na sukces
03:15 Miś Uszatek
03:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Muzyka
08:00 Serial anim.
08:50 Wysoka fala - serial
09:40 Jeziorno marzeń 4 - serial
10:35 Świat według Kiepskich; serial
11:15 Rodzina zastępcza - serial
11:45 Różowe lata siedemdziesiąte - serial
12:15 Słoneczny patrol - serial
13:00 Adam i Ewa - serial
13:50 Twój lekarz
14:20 Z głową w chmurach; serial
15:15 Magazyn muzyczny
16:45 Informacje
17:05 Serca na rozdrożu - serial
17:55 Strażnik Teksasu - serial
18:50 Różowa pantera - serial
18:55 Adam i Ewa - serial
19:45 Informacje
20:10 Xena, wojowniczka księżniczka - serial
21:00 Graczykowie - serial
21:30 Samo życie - serial
22:00 Ostry dyżur - serial
23:00 Boston Public - serial
00:00 Informacje
00:30 Przyjaciele - serial
01:00 Paskudna śmierć - thriller
02:45 Muzyka na BIS

Białystok

08:00 Rycerz królestwa owadów - serial anim.
08:45 Kasztaniaki
09:00 Obiektów
09:15 Do szczęścia inaczej
09:25 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Zdumiewający świat zwierząt - serial
10:40 Saga Jacksonów - serial
12:15 Gość dnia
12:45 Program rozrywkowy
13:35 Film dok.
14:45 Agrobiznes
15:00 Świat Polska
15:45 Eurotel Polska
16:00 Przygody szwajcarskiej rodziny Robinsonów - serial
16:40 Obiektów
17:45 Małe ojczyzny
18:50 Kinoman
19:00 Obiektów
19:30 Jak uciec przed lekarzem
20:00 Moja muzyka
20:20 Regiony kultury
20:30 Badziewiakowie - serial
22:15 Kinoman
22:25 Koneser
22:45 Obiektów
23:05 Eurotel Polska 2002
23:50 Królestwo - serial

Piątek**12 lipca**
TVP 2

08:50 Studio urody
09:00 Program lokalny
09:30 Złotopolscy; telenowela
10:00 Szkatułka z Hongkongu; film
10:55 Polska bez fikcji
11:25 Mała czarodziejka; film
12:55 Abecadło dźwięków
13:00 Historie Miłosne
13:30 To twoja droga
14:00 Panorama
14:10 Statek szalony
15:00 Sławy Jett Jackson; serial
15:30 Tata, a Marcin powiedział
15:40 Taksówka Jedyński
15:55 Providence; serial
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:25 Ach, jak przyjemnie!; telenowela
17:50 Złotopolscy; telenowela
18:50 PROGRAM LOKALNY
19:30 Panorama
19:50 Janosik; serial
20:50 Studio sport
22:05 Seks, frytki i rock'n'roll; serial
23:00 Panorama
23:35 Sekret Margarethe Cammermeyer; film
01:05 Trzej mężczyźni i noga; komedia

Polonia

08:00 Film animowany dla dorosłych
08:20 Klub profesora Tutki; serial
08:25 Wielka historia małych miast
09:00 Wiadomości
09:20 Spółka rodzinna; serial
09:45 Bolek i Lolek na Dzikim Zachodzie
09:55 Sówka; teleturniej
10:20 Hrabia Kaczula; serial anim.
10:45 Kolorowe nutki
11:20 W rajsłym ogrodzie
11:40 Sensacje XX wieku
12:10 Tygodnik polityczny Jedyński
13:00 Wiadomości
13:15 Zespół adwokacki; serial
14:05 Hity satelity
14:20 Wieczór z Jagielskim
15:00 To widzowie podziwiali
16:00 Wiadomości
16:15 Eurotel
16:25 Wielcy reformatorzy teatru
16:45 W rajsłym ogrodzie
17:10 Nie tylko o...
17:30 Sensacje XX wieku
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedyński
18:35 Bolek i Lolek na Dzikim Zachodzie
18:55 Sówka

19:20 Hrabia Kaczula
19:50 Spółka rodzinna; serial
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:05 Zespół adwokacki; serial
21:50 Hity satelity
22:00 Bezludna wyspa
00:00 Panorama
00:30 Życie na gorąco; serial
02:00 Monitor Wiadomości
02:15 Szansa na sukces
03:15 Miś Uszatek
03:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Piosenka na życzenie
08:00 Serial anim.
08:25 Program dla dzieci
08:50 Strażnik Teksasu - serial
09:40 Xena, wojowniczka księżniczka - serial
10:35 Graczykowie - serial
11:05 Podróż kontrolowany
11:35 Przyjaciele - serial
12:05 Largo - serial
13:00 Adam i Ewa (4) - serial
13:45 Apetyt na miłość
14:15 Z afrykańskiego pamiętnika; serial
15:10 Disco relaks
16:15 Robocop - serial anim.
16:45 Informacje
17:05 Serca na rozdrożu - serial
17:55 Crime Story - serial
18:50 Różowa pantera - serial anim.
18:55 Adam i Ewa - serial
19:45 Informacje
20:10 Jeziorno marzeń - serial
21:00 Idol
22:00 Pierwszy rok służby - serial
23:00 Z Archiwum X - serial
00:00 Informacje
00:30 Różowe lata siedemdziesiąte - serial
01:00 Śmiertelna inwigilacja - film
02:40 Muzyka na BIS

Białystok

07:30 Msza święta - transmisja
08:45 Dany, powiedz mi - serial
09:00 Obiektów
09:15 Kinoman
09:25 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Zdumiewający świat zwierząt - serial
10:40 Saga Jacksonów - serial
12:15 Gość dnia
12:45 Program rozrywkowy
13:35 Film dok.
14:45 Agrobiznes
15:00 Świat Polska
15:45 Eurotel Polska
16:00 Przygody szwajcarskiej rodziny Robinsonów - serial
16:40 Diagnosta
17:45 Magazyn turystyczny
18:50 Koneser
19:30 Okiem reportera
19:50 Portrety
20:20 Regiony kultury
20:30 Badziewiakowie - serial
21:55 Echa dnia
22:15 Koneser
23:05 Eurotel Polska
23:15 Raport polityczny
23:50 Kino nocne

Sobota**13 lipca**
TVP 2

08:00 Echa tygodnia
08:30 Spróbujmy razem
09:00 Program lokalny
10:00 M jak miłość; serial
10:50 Barbara i Jan; serial
11:25 Klejnoty i gwiazdy
12:30 Tom i Jerry; serial
13:00 Tajemnicze przygody Juliusza Verne'a; serial
14:00 Song Of Songs
15:00 Familiada
15:30 Złotopolscy; telenowela
16:00 Śpiewające Fortepiany
17:00 Na dobre i na złe; serial
18:00 Święta wojna; serial
18:30 30 ton!
19:00 PROGRAM LOKALNY
19:30 Panorama
19:55 Czerdziestolatek; serial
20:55 IV Mazurska Biesiada Kabaretowa
22:50 Słowo na niedzielę
23:00 Panorama
23:35 IV Mazurska Biesiada Kabaretowa
01:50 Mroczne przywidzenia; film

Polonia

08:00 Echa tygodnia
08:30 Folkowy Fonogram Roku 2002
09:00 Wiadomości
09:15 Grupa specjalna Eko
09:40 Wakacje z Ziarnem
10:05 Hity satelity
10:20 Na kłopoty Bednarski; serial
11:15 Tam gdzie jesteśmy
11:50 Zaproszenie
12:15 Klan; telenowela
13:30 Pamiętają o mnie
14:00 Wiadomości
14:10 Jan Serce; serial
15:15 39. KFPF OPOLE 2002
16:00 Latające maszyny kontra pan Samochodzik; film fab.
17:30 Tam gdzie jesteśmy
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedyński
18:35 Zwierzenia kontrolowane
19:10 Złoty pilot
19:50 Zaproszenie
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:00 Jan Serce; serial
22:00 Mój ślad w Telewizji
22:10 Wieczór z Jagielskim
00:00 Panorama
00:30 Całe zdanie nieboszczyka; serial
01:25 Kabaret
02:20 Nie tylko o...
02:35 Złoty pilot
03:00 Nie tylko dinozaury
03:15 Przygody Misia Colargola
03:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Disco Relax
08:00 Twój lekarz
07:15 Wystarczy chcieć
08:30 Rece, które leczą
09:00 Smocze opowieści - serial
09:30 Psotny Bill - serial
09:55 Szkoła przetrwania
10:30 Power Rangers - serial
11:00 Disco Relax
12:00 Słoneczny Patrol; serial
13:00 Winnetou na szlaku strażców
14:40 Largo - serial
15:35 Benny Hill - serial kom.
16:05 Nieugięte, ale prawdziwe - serial
16:30 Fundacja Polsat
16:45 Informacje
17:00 Polski Monopol Loteryjny „Fortuna”
17:05 Samo życie - serial
17:40 Graczykowie - serial
18:00 Mecz - piłka nożna
19:45 Informacje
20:05 Wojskowe Biuro Śledcze - serial
21:00 Miodowe lata - serial
21:40 Graczykowie - serial
22:10 W podziemiach planety małe - film fantastyczny
23:00 Róża i miecz - thriller
02:15 Muzyka na BIS

Białystok

08:00 Czerwony pies Clifford - serial anim.
08:30 Kurier
08:40 Prognoza pogody
08:45 Reksio - serial anim.
09:00 Obiektów
09:10 Diagnosta
09:30 Koneser
09:35 Znane nieznane
10:00 Świat Polska 2002
10:30 Kurier
10:45 Strażnicy niebios - film
12:30 Kurier
12:35 Sfinks - zagadki historii
13:30 Kurier
13:45 Motoświat
14:15 Reportaż tygodnia
14:30 Kurier Polska
14:40 Prognoza pogody
14:45 Lizzie McGuire - serial
15:15 Książka dla dzieci
15:30 Kurier
15:35 Telenowiny
15:50 Kwartet
16:00 Kowalski i Schmidt
16:30 Kurier
16:40 Okiem reportera
17:00 U siebie
17:30 Kurier
17:45 Widowisko publicystyczne
18:30 Kurier
18:35 Świat Polska 2002
19:00 Obiektów
19:20 Znane nieznane
19:30 Opowieści bałtyckie
19:45 Muzyczne lato
20:00 Noble House - serial
21:00 Telekurier bis
21:30 Kurier
21:55 Przegląd gospodarczy
22:30 Kurier
22:45 Obiektów
23:00 Sport
23:50 Undercover Reports - serial dok.
00:40 Człowiek w szarym garniturze - dramat

Niedziela**14 lipca**
TVP 2

08:00 Film dla niesłyszących
08:55 Słowo na niedzielę
09:00 Program lokalny
10:00 M jak miłość; serial
10:50 Nie tylko dla komandosów
11:30 Triumf życia; serial
12:30 Podróże kulinarne
13:00 Najwyższy czas; film fab.
15:00 Familiada
15:30 Złotopolscy; telenowela
16:00 Szansa na sukces
17:00 Na dobre i na złe; serial
18:00 Święta wojna; serial
18:30 7 dni świat
19:00 Program lokalny
19:30 Panorama
20:00 „Władcy pierścieni”; film dok.
21:00 Bomba w górę
22:05 Z Archiwum X; serial
23:00 Panorama
23:35 Jest jak jest; serial
00:05 Losowanie audiotę
00:10 Tele-Maski 2002
01:20 Miłość i śmierć na Long Island; komedia

Polonia

08:00 Słowo na niedzielę
08:05 M jak miłość; serial
08:50 Z tradycją w tle

Łaska dla wszystkich

Lourdes — Fatima — La Salette

ciąg dalszy z nr. 26

Wzruszeni i przepełnieni wrażeniami z Lourdes wyruszyliśmy w dalszą drogę. Uwagę przykuwały piękne widoki krajobrazów górskich Hiszpanii: wznoszące się szczyty i usypane domkami podnóża gór, które w nocy świeciły się świetlikami okien. Autokar „płynął” omijając jedną za drugą górę, „nurkując” do tuneli i „przelatując” nad górkami potokami. W pewnym momencie „mrugnął” do nas Atlantyk: jadąc cały czas przez północ Hiszpanii z jednej z gór zobaczyliśmy niebieską dal Zatoki Biskajskiej, a czekała na nas znana i nieznana Fatima.

II. Fatima. Znak przestrogi i nadziei

Wczesnym rankiem piątego dnia pielgrzymowania wjechaliśmy do Fatimy i przez przypadek, czy raczej prowadzącą ręką Matki Bożej, w kaplicy objawień przy Cudownej Figurze wzięliśmy udział we mszy św. w języku polskim razem z pielgrzymami z Anglii reprezentującymi Polskę. Cieszyliśmy się, że tak w Lourdes, jak i w dalekiej Portugalii, w Fatimie mogliśmy spotkać Polaków, porozmawiać i pomodlić się razem w znanym nam języku. Jeżeli w pewnym stopniu rozumieliśmy angielski czy niemiecki, to we francuski, hiszpański czy portugalski podczas liturgii i nabożeństw mogliśmy wczuć się jedynie sercem.

Przysnąć w hotelu zmył zmęczenie podróży i wyruszyliśmy do sanktuarium, gdzie na nowo poznaliśmy historię objawień, które teologowie traktują, jako znak nadziei i przestrogi dla całego świata.

Kilka słów o historii

Czy ktoś znał dolinę Cova da Iria przed rokiem 1917? A jednak to niepozorne miejsce w dalekiej i ubogiej Portugalii, gdzie na pagórkach i polach zbierali się pastuszkowie z trzodami i rolnicy, pod koniec I wojny światowej stanęło nagle w centrum uwagi wielu ludzi na świecie. Na tym miejscu w październiku 1917r., w dniu ostatniego objawienia zgromadziło się 70 tys. osób.

W czasach współczesnych Fatima coraz bardziej przyciąga wzrok tych, którzy spragnieni są odnowy świata i Kościoła. Trwające od lat pielgrzymowanie figury Matki Bożej Fatimskiej rozbłysła i rozszerza światło matczynej obecności Maryi docierającej do najdalszych zakątków świata.

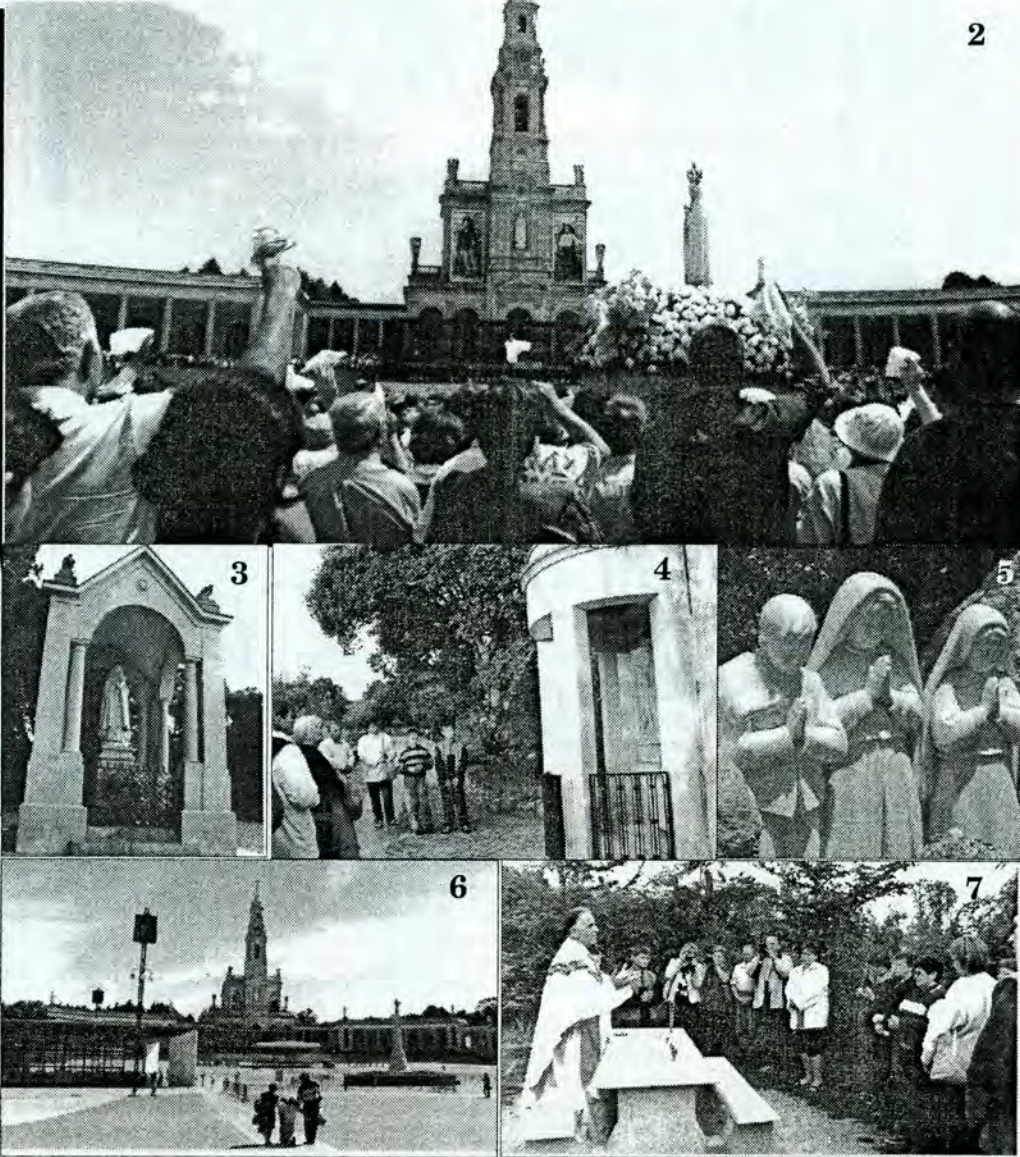
Pastuszkowie — Lucja w wieku 10 lat, jej kuzyni: 9 — letni Franciszek i 7 — letnia Hiacynta, 13 maja 1917r. około południa bawili się, ustawiając z kamieni mały domek (obecnie w tym miejscu jest bazylika). Nie spodziewanie ujrzeni otaczające ich silne światło. Sądziły, że to błyskawica i postanowiły wracać do domu. Zjawisko powtórzyło się i dzieci tym razem zobaczyły nad niskim drzewkiem (w miejscu, gdzie obecnie znajduje się kaplica objawień) Panią „jaśniejszą niż słońce”, z której rąk zwiślał biały różaniec.

Pani powiedziała dzie-

Witaj, Ty, któraś wyszła od zastępów niebieskich, bo w Swym łonie objęłaś Tego, którego one ogarnąć nie mogą, i nosiłaś Tego, którego one nie są w stanie oglądać. Witaj, Ty, która jesteś pierwszym niebem ustanowionym przez Boga, w którym zamieszkało światło niechodzące.

Neofita REKLUZ

1 - Figurka Matki Bożej Różańcowej, 2 - pielgrzymi witają procesję w dniu 13 czerwca, 3 - kaplica w miejscu objawień w Valinhos, 4 - Droga Krzyżowa, 5 - figurki pastuszków w miejscu objawienia anioła, 6 - nielatwa jest droga na kolanach, 7 - msza polowa w drodze pielgrzymowania

ciom, że należy dużo modlić się i prosiła je, aby zechciały przychodzić do Cova da Iria, w trzynastym dniu każdego z następnych pięciu miesięcy, zawsze o tej samej porze. Dzieci wierne prośbie, przybyły w dniach 13 czerwca, lipca, września i października na Cova da Iria, gdzie miały objawienia. W sierpniu Pani objawiła się w Valinhos, ponieważ dzieci zostały zatrzymane i przewiezione do aresztu w Ourem.

W czasie ostatniego objawienia, w dniu 13 października 1917r., Pani oznajmiła dzieciom, że jest Matką Bożą Różańcową i prosiła o zbudowanie kaplicy ku Jej czci w miejscu objawień. Po tym objawieniu, wszyscy obecni byli świadkami cudu: słońce, na które można było z łatwością patrzeć, podobne do ognistej srebrnej tarczy zaczęło się odrywać od firmamentu i spadać ku ziemi.

Lucja, już jako siostra w Zgromadzeniu św. Doroty, miała ponownie objawienia (w 1925r., 1926r. i 1929r.), a po pewnym czasie ujawniła fakt objawień anioła między kwietniem i październikiem 1916r. Anioł wzywał pastuszków do modlitwy i pokuty.

W sanktuarium

Z różnych zakątków miasta widoczna jest ukoronowana wieża bazyliki. Przechodząc wąskimi uliczkami Fatimy wkraczamy na wielki plac i kierujemy się do serca sanktuarium — kapliczki objawień. Była pierwszą budowlą wzniesioną w Cova da Iria w miejscu, gdzie rosnęło drzewko, nad którym objawiła się Matka Boża Różańcową. Dokładnie w miejscu objawień znajduje się kolumna,

na której umieszczona jest figura Matki Najświętszej. Przez cały czas jest przed nią ktoś skupiony w modlitwie osobistej lub z grupą pielgrzymów, przybyszających z różnych krańców świata.

Na frontonie bazyliki są obrazy Franciszka i Hiacynty. Budowę jej rozpoczęto w roku 1928, a konsekrowano w 1953r. Ołtarze w liczbie 15 są poświęcone tajemnicom różańcowym. Obraz w wielkim ołtarzu przedstawia przekazanie Oredzia Matki Bożej pastuszkom, przygotowanym do tego za pośrednictwem Anioła Stróża Portugalii przez ich spotkanie z Chrystusem w Eucharystii. Na obrazie widzimy również postać biskupa z czasów objawień, następnie Ojca Świętego Piusa XII, który poświęcił świat Niepokalanemu Sercu Maryi (1942) i którego legat koronował figurę Matki Najświętszej (1946), Ojca Świętego Jana XXIII i Pawła VI.

W bazylice kłękamy w zadumie przed grobowcami Franciszka i Hiacynty. Przy świątyni — esplanada z monumentalnymi schodami i kolumnadą, wewnątrz której znajduje się Droga Krzyżowa, wybitne dzieło sztuki mozaikowej. Zatrzymujemy się w kaplicy wieczystej adoracji Najśw. Sakramentu.

Na środku placu — pomnik Najświętszego Serca Pana Jezusa, zbudowany w roku 1932 nad studnią, woda w której stała się źródłem wielu łask.

Przed wejściem na plac wznosi się wysoki krzyż, dalej ściana z napisem w różnych językach: „Ja jestem brama, jeżeli ktoś wejdzie przeze mnie, będzie zbawiony”. Marmurowa dróżka przechodząca przez wejście

w ścianie i dalej prowadząca przez plac do kaplicy, błyszczy: tysiące pielgrzymów na kolanach pokonują z modlitwą na ustach tak trudne metry, kiedy każdy mały kamień powoduje ból i cierpienie, nie zawsze ratuje i owinięcie kolan. Zrozumieć to może tylko ten, kto przeszedł przez to.

Podczas pobytu mieliśmy możliwość zwiedzania kościoła parafialnego, gdzie pastuszkowie byli ochrzczeni, oraz ich domów rodzinnych, które nie doznały zasadniczych zmian od czasów objawień.

W drugim dniu po porannej mszy św. czekała na nas Droga Krzyżowa, która powstała dzięki ofiarom uchodźców węgierskich.

Po przyjemnej niespodziance naszej pielgrzymki — kilkugodzinnym opaleniu się i kąpiel w Atlantyku, odległym o 30 km od Fatimy — kontynuowaliśmy zwiedzanie miasta maryjnego. Udział w wieczornej procesji ze świecami i nocnym czuwaniu rozpoczęła uroczystości 13 czerwca: procesję eucharystyczną z figurką Matki Bożej i mszę św. z udziałem około 100 księży i kilku tysięcy pielgrzymów.

Wielkość i majestatyczność tego, co zobaczyliśmy skłania do ponownego zastanowienia się nad wydarzeniami prawie sprzed stu lat i orędziem, które przekazała Matka Boża.

Dokumenty z Nieba

Oredzie Matki Bożej w Fatimie zawarte jest w tak zwanych „trzech tajemnicach”. Pierwsza część „tajemnicy” dotyczy przerażającej wizji piekła, jaką Maryja objawiła dzieciom 13 lipca 1917 roku. Druga część „tajemnicy” wskazuje

na najskuteczniejszy sposób ratunku przed piekłem. Jest nim poświęcenie Niepokalanemu Sercu Maryi. Jan Paweł II wyjaśnia, że „poświęcenie świata Niepokalanemu Sercu Matki oznacza powrót pod krzyż Syna. Oznacza poświęcenie świata przebitemu sercu Zbawiciela, przeprowadzenie go z powrotem do źródła jego odkupienia. Odkupienie pozostaje zawsze większe, niż grzechy człowieka i grzech świata. Moc odkupienia jest nieskończona, wyższa, niż całe zło w człowieku i w świecie. Poświęcenie się Marii oznacza przyjęcie Jej pomocy w ofiarowaniu nas samych i całej ludzkości jednemu naszemu Zbawicielowi Jezusowi Chrystusowi”. Natomiast trzecia „tajemnica fatimska” została zaadresowana bezpośrednio do papieża — Namiestnika Chrystusowego na ziemi.

S. Lucja tak pisze w swoich wspomnieniach: „Pierwszą więc była wizja piekła. Pani nasza pokazała nam morze ognia, które wydawało się znajdować w głębi ziemi, widzieliśmy w tym morzu demony i dusze jakby były przezroczystymi czartami lub brunatnymi żarzącymi się węgielkami w ludzkiej postaci. Unosiły się w pożarze, unoszone przez płomienie, które z nich wydobywały się wraz z kłębam dymu. Padły na wszystkie strony jak iskry w czasie wielkich pożarów, bez wagi, w stanie nieważkości, wśród bolesnego wycia i rozpaczliwego krzyku. Na ich widok można by oślepnąć i umrzeć ze strachu. (...) Dzięki niech będą Matce Najświętszej, która nas przedtem uspokoiła obietnicą, że nas zabierze do nieba (w pierwszym widze-

niu). Bo gdyby tak nie było, sądził, że bylibyśmy umarli z lęku i przerażenia. Następnie podnieśliśmy oczy ku naszej Pani, która nam powiedziała z dobrocią i ze smutkiem: „Wdzieliście piekło, dokąd idą dusze biednych grzeszników. Aby ich ratować, Bóg chce ustanowić na świecie nabożeństwo do mego Niepokalanego Serca. Jeśli zrobi się to, co ja wam mówię, wiele dusz zostanie uratowanych, nastanie pokój na świecie, wojna się skończy. Ale jeżeli się nie przestanie obrażać Boga, to za pontyfikatu Piusa XI rozpocznie się druga, gorsza. Kiedy ujrzyte noc oświetloną przez nieznane światło, wiedźcie, że to jest wielki znak, który wam Bóg daje, że ukarze świat za jego zbrodnie przez wojnę, głód i prześladowania Kościoła i Ojca Św. Zeby temu zapobiec, przyjdę, by żądać poświęcenia Rosji memu Niepokalanemu Sercu i ofiarowania Komunii św. w pierwszą sobotę na zadośćuczynienie. Jeżeli ludzie me życzenia spełnią, Rosja nawróci się i zapanuje pokój, jeżeli nie, Rosja rozszerzy swoje błędne nauki po świecie, wywołując wojny i prześladowania Kościoła. Sprawiedliwi będą męczni, Ojciec Św. będzie bardzo cierpieć, wiele narodów zostanie zniszczonych, na koniec zatrumfuje moje Niepokalne Serce. Ojciec Św. poświęci mi Rosję, która się nawróci, a dla świata nastanie okres pokoju.

Wizja papieska

W sposób szczególnie związany jest z orędziem fatimskim, a przede wszystkim z zapowiedziami cierpienia i tragicznymi wizjami — Jan Paweł II. Swoje życie zawdzięcza z pewnością szczególnej opiece Maryi, która ocaliła go cudownie z zamachu w rocznicę pierwszego objawienia w Fatimie 13 maja 1981r. Przy okazji pobytu w Rzymie ówczesnego biskupa Leirii — Fatimy papież przekazał kulę, która pozostała w papieskim samochodzie po zamachu, aby przechowywać ją w sanktuarium. Znajduje się ona dzisiaj w koronie wienieczonej figurę Matki Bożej Fatimskiej.

Ojciec Święty Jan Paweł II w czasie swojej pielgrzymki do Niemiec w 1980 roku, przebywając w Fuldzie, zapytany o treść trzeciej tajemnicy fatimskiej odpowiedział: „ze względu na poważną treść, moi poprzednicy na Stolicy Piotrowej dokonali dyplomatycznego sformułowania. Poza tym każdemu powinno wystarczyć to, co powiem: kiedy się czyta, że oceanie zaleją całe obszary ziemi, że miliony ludzi będą umierać z minuty na minutę, wówczas rzeczywiście nie powinno się pragnąć publikowania tej tajemnicy. Wielu pragnie wiedzieć tylko z ciekawości dla sensacji, zapominając oni jednak, że wiedza oznacza także odpowiedzialność. Trudzą się tylko, aby zaspokoić ciekawość. Jest to niebezpieczne, jeśli równocześnie nie usiłuje przeciwstawić złu”. I ukazując różaniec powiedział: „to jest środek zaradczy przeciw temu złu. Módlcie się, módlcie się, nie pytajcie więcej. Wszystko inne powierzę Matce Bożej”.

edn. Tatiana ZALESKA

Daleka zagranica

Polska w prasie białoruskiej w latach 1999-2001

Przy podjęciu tego tematu najbardziej interesowała mnie informacja o Polsce skierowana do czytelnika masowego, tzw. szarego obywatela. Dlatego przedmiotem analizy były popularne periodyki. Nie brałem natomiast pod uwagę wydawnictw specjalistycznych.

Ogólne wrażenie, sprawiane przez prasę białoruską tego okresu, daje podstawę do stwierdzenia, iż problematyka polska znajdowała się dość daleko od centrum jej uwagi. Znaczna część artykułów, szczególnie z zakresu historii, przypomina swym poziomem, sposobem argumentacji i naświetleniu faktów, analogiczne publikacje z lat 60-70. ubiegłego stulecia. W istotny sposób różnił się również charakter informacji umieszczanej w różnych periodykach. Wyraźnie widać, że w prasie kontrolowanej przez państwo i dofinansowywanej z budżetu, informacja o Polsce posiadała negatywny charakter, wówczas, jak prasa znajdująca się na własnym rozrachunku, finansowana ze źródeł pozabudżetowych, miała do Polski bardziej przychylny, wyraźnie pozytywny stosunek. Pierwsza częściej podkreślała trudności Polski na drodze do wspólnoty europejskiej, druga, w większości przypadków, przytacza Polskę, jako przykład pomyslnych zmian systemowych w postkomunistycznym państwie.

Tematycznie można wyodrębnić podstawowe grupy zagadnień, najczęściej poruszanych w publikacjach. Są to tematy: polityka Polski w stosunku do Białorusi, relacje Polska - NATO - UE, historia. Warto podkreślić, iż generalnie polityka Polski względem Białorusi postrzegana była przez dziennikarzy jako „twarda” i w taki też sposób przedstawiano ją

czytelnikowi. Oto przykłady tego typu ocen: „...proces integracji Polski z wojskowo-politycznymi i gospodarczymi strukturami Zachodu doprowadzi do takiego scenariuszu jej postępowania w stosunku do Rosji i Białorusi, zgodnie z którym całkiem poprze ona szorstką pozycję Zachodu”, „...nie ulega kwestii, że polskie kierownictwo zajmuje (w stosunku do Białorusi, J. W.) wystarczająco ostre stanowisko.” Ogólna tego przyczyna, w myśl publicystów, znajduje się w sferze politycznej, która ściśle związana jest z problemem stanu i przestrzegania praw człowieka na Białorusi. „Problemy polityczne stwarzały trudności w zakresie wzajemnego informowania społeczeństw obu krajów o szerszych aspektach życia wewnętrzne Białorusi i Polski (...), poszerzenia dwustronnej współpracy w różnych dziedzinach” - pisał Mieczysław Czaśnowski, były radca ambasady białoruskiej w Warszawie. Wymienia on jeszcze

jedną przyczynę tego stanu rzeczy: „Na zewnątrzny świat, w tym też na swych sąsiadów, Białorusini patrzyli oczyma rosyjskich polityków i redaktorów telewizyjnych. W Warszawie zaś prowadzono politykę według innych zasad, w innym układzie współrzędnych”. Wśród czynników, które przeszkadzały rozwojowi stosunków białorusko-polskich wymieniał on również zbyt dążeń do zbliżenia Białorusi z Rosją, słabe przemiany gospodarcze na Białorusi, co powoduje niezgodność ustrojów ekonomicznych.

Prasa białoruska reagowała na te działania władz polskich, które mogą być odbierane jako przejaw wyższości polskiej strony, ignorowanie przez nią „zaco-fanych”, „zahukanych” sąsiadów ze Wschodu. Na przykład, w związku z wysłaniem z Polski Białorusinów, którzy handlowali na polskich bazarach, protest strony białoruskiej wywołał nie sam fakt wydalenia, lecz

charakter postępowania organów ochrony porządku, które wielokrotnie naruszały prawa białoruskich obywateli.

Niemniej, wszyscy obserwatorzy i autorzy korespondencji zgadzają się z tym, że nie istnieją żadne negatywne czynniki historyczne, zasadnicze przyczyny lub nieprzewidywalne przeszkody, które mogłyby skłócić dwa narody. W tym kontekście interesujące są zdania co do wymagań, które powinna uwzględnić Polska w swej polityce zagranicznej. Oto jedno z nich, dość typowe: „...jeżeli Polska chce mieć przyjazne stosunki ze wschodnimi sąsiadami, to jako państwo katolickie powinna ona utrzymać dobre kontakty ze zwolennikami prawosławia w tych krajach i nie dążyć do przedstawiania swoich zamiarów politycznych jako przewag cywilizacji europejskiej.” Jest rzeczą charakterystyczną, iż wyraźne podkreślenie religijno-wyznaniowego, konkretnie wschodniosłowiańskiego, czy też cywilizacyjnego czynników stało się nieodłączną cechą białoruskiej publicystyki ostatnich lat. Chodzi tu wcale nie o marginesowe rosyjskojęzyczne wydawnictwa. Na przykład, w artykule, umieszczonym w „Narodnoj Gazietie” (22 kwietnia 2000r.) i poświęconym współpracy białorusko-polskiej, jako argument na rzecz bliskości białoruskiego i polskiego narodów obok kulturowego i historycznego wymienia się czynnik rasowy.

Aktualna była też kwestia przystąpienia Polski do NATO i UE. Zdecydowana większość obserwatorów podziela pogląd, że o ile wydarzenia w Polsce i na Białorusi nadal będą się rozwijały w tym samym kierunku, doprowadzi to do nowych podziałów w Europie, jednym z odcinków tych podziałów będzie granica białorusko-polska, niezależnie nawet od woli obu państw. „Uwzględniając zaś przywiązanie Polaków do wartości zachodnich (...), hipotetycznie można założyć, iż narody, które od wieków żyją obok siebie, stracą wzajemne zaufanie i w życiu codziennym” - pisał jeden z autorów prasy demokratycznej. Co się tyczy natomiast bezpośredniego członkostwa Polski w NATO, to liberalna prasa białoruska w większości swej podziela pogląd, że członkostwo zachodniej są-

siadki w Pakcie Północno-atlantycznym było nieuniknione. „Bieloruskaja Diełowa Gazeta” (19.01.2000) argumentowała to w sposób następujący: „Dla Polaków NATO jest przede wszystkim gwarancją nieodwracalności reform, które odbywają się w kraju, stabilnością i rozkwitem w zjednoczonej Europie, wreszcie dążeniem do uniknięcia losu państwa buforowego.” Przy tym podkreślano, że polskie członkostwo w NATO jest wielkim problemem dla samych Polaków ze względu na niewystarczające zreformowanie krajowego systemu obronnego, który nie odpowiada standardom NATO oraz pogłębiających się trudności gospodarczych Polski, związanych z deficytem w eksporcie. Te i inne problemy ekonomiczne szczególnie podkreślały wydawnictwa kontrolowane przez władze, konsekwentnie szerzące pogląd sugerujący, iż UE nie ma zamiaru uwzględnić polskie realia i widzi w tym kraju drugorzędny partnera.

Chwyt ten, od dawna już zresztą stosowany w propagandzie krajowej, sprowadza się do dziwacznej tezy - „nikt na nas w Europie nie czeka”. Używano i bardziej archaicznych argumentów, rodzajów niemieckiego zagrożenia Ziemiom Odzyskanym. Dziennik „Bieloruskaja Niwa” (17.06.2000), założycielem którego jest Rada Ministrów Białorusi, pisał, że po zniesieniu zakazu kupowania ziemi przez obcokrajowców Niemcy mają zamiar wziąć odwet za porażkę w II wojnie światowej, wykupując nieruchomości i całe gospodarstwa, za pomocą wypchanego kabzy zrealizować odwieczny cel „Drang nach Osten”. Dlatego, wnioskuje tego typu redaktorzy, Polakom należy szukać bardziej produktywny współpracy ze wschodnimi sąsiadami.

Tematyka historyczna, podejmowana w omawianym okresie na łamach popularnych wydawnictw, dotyczyła przeważnie tzw. przyłączenia Zachodniej Białorusi do ZSRR, 60. rocznica którego przypadała na rok 1999. W historiografii białoruskiej ten proces tradycyjnie oceniany jest jako akt sprawiedliwości historycznej. Wychodząc z tego, używa się odpowiedniej terminologii: „...zjednoczenie ziem białoruskich”, „zagadnienie lub polska okupacja zachodniobiałoruskich ziem”, „wyzwolenie Zachodniej Białorusi” itp. Taki punkt widzenia podyktowany był widocznie białoruską racją stanu. Co innego natomiast, kiedy w interpretacji wymienionej tematyki odbywa się całkowity powrót do ideologicznych szablonów okresu sowieckiego. Właśnie takie zjawisko można obserwować w dzisiejszej prasie białoruskiej. Charakterystyczny przykład - publikacja w tygodniku „Wieda” (24.12.1999) pt. „W sprawie zjednoczenia narodu białoruskiego”. Jej osobliwość polega nie tylko na tym, iż artykuł zamieszczono w naukowo-popularnym informacyjno-analitycznym wydawnictwie, założycielem którego jest Akademia Nauk Białorusi, ale i na tym, że autor jest doktorem habilitowanym w zakresie historii. Określa się w nim jako bezpodstawne twierdzenia o sojuszu ZSRR i Niemiec hitlerowskich, wspólnej agresji

niemiecko-sowieckiej na Polskę we wrześniu 1939r. Prace polskich historyków ostatniego dziesięciolecia, poświęcone tym wydarzeniom, oceniane są jako „napisane w duchu zimnej wojny (...) z nalożeniem nastrojów odwetowych”. Zaznacza się przy tym, że „bardziej obiektywne podejście do oświetlenia wydarzeń 1939r. i stosunków sowiecko - polskich z okresu II wojny światowej cechowało historyków w Polsce Ludowej”. Obecny jest też nieśmiertelny argument minionych czasów: „Związek Radziecki, Armia Czerwona, płacąc życiem 600 tys. swych synów za wolność Polski, zapewniały odrodzenie państwa polskiego. Agresorzy tak nie postępują.”

Jednak najbardziej zaskakuje ekstrapolacja przeszłości do przyszłości, na podstawie której wyciąga się hipotetyczne wnioski, które same przez się cechują obecne realia białoruskie: „Czego więc można się spodziewać po dzisiejszej burżuazyjnej Polsce? Tęgoż samego bezrobocia, doli parobka, ucisku narodowego, polonizacji. Ciągłe tej samej kolonizacji ziem białoruskich i nowych osadników. Przecież gęstość zaludnienia w Polsce jest 2,5 razy większa niż na Białorusi i napływ kolonistów znów stały się rzeczywistością.” Trafiają się oczywiście w publikacjach historycznych bardziej rzetelne podejścia i nawet całkiem obiektywne, lecz nie one przeważają i tworzą ogólne tło.

Bardzo powierzchownie podejmowano białorusko-polską tematykę kulturalną. Zazwyczaj były to bardzo wąskie specjalistyczne publikacje, recenzje książek i poszczególnych utworów.

Dość schematycznie i powierzchownie oświetlała prasę białoruską życie Polaków, ich zwyczaje i tradycje narodowe. Można tu wymienić bodajże jedyną wartą uwagi serię publikacji Siamiona Bukuczyna na łamach dziennika „Narodnaja Wola” (poczynając od kwietnia 2001r.), w której autor odkrywał dla siebie Polskę. O białoruskich Polakach natomiast przeciętny obywatel kraju dowiedział się z prasy białoruskiej praktycznie nie miał szans. Zjawisko samo w sobie charakterystyczne, świadczące o całkiem określonej orientacji. Bardzo wymownymi są pod tym względem wrażenia uczestniczki ekspedycji historyków grodzieńskich do rejonu białoruskiej części Kanału Augustowskiego i Sopoćkin. Opowiadając o tym „etnicznym skansenie”, w którym od wielu dziesięcioleci ludzie żyją niby „w ślepym geograficznym zaułku”, szczerze się dziwi: „Niezuwycie są tu zarówno obyczaje miejscowej ludności jak i język, samo określenie. Polacy? Tak!” - robi „odkrycie” historyk z Grodna. Zapewne w jej odczuciu wszystkim, co się nie rozwija w kierunku wschodnim jest „ślepym zaułkiem”, a Polacy przecież żyją w Polsce.

Na razie obiegowy, zrodzony w Moskwie i surrealistyczny w warunkach białoruskich komunizm o Polsce, jako „dalekiej zagranicy” pozostaje, niestety, na Białorusi realnością, co dobrze widać w zwierciadle prasy białoruskiej.

Jerzy WASZKIEWICZ

Nadzieje i wątpliwości

Jestem czytelniczką **Głosu**, urodziłam się w Grodnie i do 15 roku życia mieszkałam w tym mieście. W czasie wojny szkoły były zamknięte, więc tatuś uczył mnie w domu. W roku 1944 uczęszczałam do 4 klasy Szkoły Polskiej nr 3 przy ulicy Batorego. W roku 1945 w Grodnie została tylko jedna Szkoła Polska przy ulicy Północnej (za Domem Oficerów). Rodzice bardzo chcieli, żebym się uczyła w języku ojczystym, więc do 6 klasy uczyłam się w szkole nr 2, w klasie natomiast 7 uczyłam się polskiego jedynie jako przedmiotu, wszystkie inne przedmioty wykładane były w języku rosyjskim. W roku 1949 zamknięto w Grodnie wszystkie polskie szkoły.

W domu rodzinnym zawsze rozmawialiśmy po polsku, szanowaliśmy tradycję polską. Jak jeszcze byłam małą dziewczynką, mieszkaliśmy przy ulicy Kolejowej (Kraśnoarmiejskiej), niedaleko od naszego domu były koszary. Widziałam, jak w każdą niedzielę żołnierze zmierzali na mszę św. do kościoła garnizonowego przy placu Batorego. Właśnie o tym kościele chcę opowiedzieć.

W nr. 24 **Głosu** ukazało się zdjęcie makiety tej świątyni. Bardzo się cieszę, że istnieje perspektywa jej odbudowy. Ale chcę zwrócić uwagę, że ten projekt nie odpowiada rzeczywistości. Kościół był zbudowany w stylu gotyckim, a nie jak przedstawiono, w barokowym. Zachowało się w moim archiwum rodzinny zdjęcie z 1942r., na którym można zobaczyć fragment kościoła garnizonowego (na zdj.). Może ktoś z czytelników ma zdjęcie, gdzie kościół jest bardziej widoczny, przecież był zniszczony już za czasów sowieckich. Wieża na makiety przypomina cerkiewną, w rzeczywistości była całkiem inna, spiczasta.

Jestem grodnianką i chcę widzieć swoje miasto rodzinne pięknym i odbudowanym, takim, jak za czasów mojego dzieciństwa, dlatego nie jest mi obojętne, jak będzie odbudowany ten zabytek historyczny. Nie jest mi obojętne również los innych zabytków Grodna. Ochrzczona byłam w Farze, przyjmowałam tam I Komunię św. Przez cały czas reżimu sowieckiego moja mama razem z innymi broniła go przed zamknięciem. Ludzie nocowali w kościele, zamykali, robili remont. I w tym, że kościół nie został zamknięty, jest zasługa tych wszystkich, którzy o niego walczyli.

Zofia SOLDATOWA

Apostoł nauki

Lubię Chile, a wzdycham do Polski...

3 lipca br. obchodzono 3. rocznicę urodzin Ignacego Domeyki. Narodowe Komitety ds. UNESCO Polski, Białorusi, Chile i Litwy ogłosiły rok 2002 Rokiem Ignacego Domeyki. W lipcu zaplanowano spotkanie w jego ojczystych stronach gości z Chile, Paryża, Krakowa. Miejscem spotkań będą Mir i Lida.

Ziemia rodzinna

Ignacy Domeyko, syn Antoniego Hipolita i Karoliny z Ancutów, urodził się 31 lipca 1802r. w majątku rodziców w Niedźwiadce nad Uszą w powiecie nowogródzkim. Ojciec jego, prezes sądów ziemskich, wcześniej zmarł. Mały Ignacy i jego rodzeństwo pozostali pod opieką matki i dwóch stryjów: Ignacego i Józefa. Dzieciństwo Domeyki upłynęło w zamożnym domu szlacheckim, przepełnionym polską kulturą i przywiązaniem do tradycji ojczystych. W 1812r. dwunastoletni Ignacy wraz ze starszym bratem Adamem oddany został do szkoły oo. pijarów w Szczuczynie. Miała ona wysoki poziom nauczania. Domeyko rozpoczął naukę od klasy trzeciej. Szczególnie silny wpływ na jego rozwój wywarł nauczyciel fizyki ks. Tadeusz Malukiewicz. Guwernerem młodych Domeyków był wówczas Onufry Pietraszkiewicz, późniejszy, w okresie studiów, przyjaciel Ignacego. Szkołę szczuczynską ukończył on w 1816r., mając lat czternaście. W tym samym roku dostał się na Uniwersytet Wileński.

Domeyko rozpoczął studia na Oddziale Nauk Fizycznych i Matematycznych. W 1822r. ukończył studia, uzyskując tytuł magistra filozofii.

Wśród młodzieży akademickiej działały wówczas liczne tajne związki. Najpoważniejszym z nich było konspiracyjne kilkunastuosobowe Towarzystwo Filomatów, tzn. Miłośników Nauki, które powstało w październiku 1817r. Jednym z głównych zadań towarzystwa było samokształcenie, które następnie filomaci chcieli podnieść do rangi pracy naukowej. Istotne jednak znaczenie towarzystwa polegało na wytworzeniu atmosfery braterstwa oraz szeregów wśród członków i w kręgach studenckich poczucia obowiązku wobec społeczeństwa i wysokich wartości moralnych. Filomaci kierowali tworzoną przez siebie tajnymi stowarzyszeniami, obejmując coraz szersze kręgi studentów. Po ogromnym powodzeniu jednego jawnego Stowarzyszenia Promienistych, zorganizowanego przez Tomasza Zana, w czerwcu 1822r. założyli tajne Towarzystwo Filomatów, tzn. Miłośników Cnoty, które w roku akademickim 1821/22 liczyło ponad 170 członków.

Dzięki Onufremu Pietraszkiewiczowi Domeyko szybko zaprzyjaźnił się z twórcami Towarzystwa Filomatów: Tomaszem Zanem, Józefem Jeżowskim, Franciszkiem Malewskim, Adamem Mickiewiczem, Janem Czeczotem i innymi. Przyjaźń ta trwała przez całe życie. Już jesienią 1819r. został członkiem Towarzystwa Filomatów. Czynnie działał w różnych strukturach filomackich i filareckich, organizował zebrania, wygłaszał

referaty z różnych dziedzin nauk przyrodniczych. Należał do zorganizowanego przez filomatów Komitetu Statystycznego (1821r.), który zajmował się zbieraniem i porządkowaniem różnych materiałów fizjograficznych i statystycznych.

W lipcu 1823r. senator Mikołaj Nowosilcow rozpoczął śledztwo, które wskutek zdrady jednego z członków stowarzyszenia wykryło istnienie filaretów, a następnie i filomatów. Nastąpiły liczne aresztowania wśród młodzieży wileńskiej. Następnie sześć lat Domeyko spędził w majątkach stryja Ignacego, gdzie zajął się prowadzeniem gospodarstwa. W końcu 1929r. został zwolniony z nadzoru policyjnego.

Na szlaku emigracyjnym

W styczniu 1832r. Domeyko dyktantem pocztowym wyruszył do Dreźnie, gdzie po ośmioletniej rozłące spotkał się z przyjaciółmi: Adamem Mickiewiczem, Antonim Edwardem Odyńcem, Stefanem Garczyńskim, Lucjanem Weyssenhofem. W Dreźnie zacieśniły się więzy przyjaźni między Mickiewiczem i Domeyką. Mickiewicz pisał wówczas III część „Dziadów”, w której uwiecznił towarzyszy więzionych „u bazylianów”, a wśród nich Żegotę-Domeykę. Nacisk rządu rosyjskiego na władze saskie zmusił emigrantów do opuszczenia Dreźnie. Mickiewicz i Domeyko z kilkoma przyjaciółmi wyruszyli do Francji. We Francji Domeyko spędził ponad pięć lat. Od 1832r. aktywnie pracował w Towarzystwie Pomocy Naukowej, którego celem było ułatwienie studiów polskiej młodzieży emigracyjnej. Nadal utrzymywał ścisłe kontakty z przyjaciółmi, ofiarne służąc im pomocą i niejednokrotnie wspierając finansowo.

W Paryżu ostatecznie ukształtowały się naukowe zainteresowania Domeyki. Uczęszczał na wykłady m.in.

z matematyki, fizyki, chemii analitycznej, botaniki, mineralogii i geologii na Sorbonie, w Collège de France i Jardin des Plantes. W trakcie studiów w Szkole Górniczej Domeyko podjął pracę nad mapami przyrodniczymi Polski. Wykonał trzy mapy: hydrograficzną, geologiczną i „leśną” (krajobrazowo-gospodarczą). Po ukończeniu studiów otrzymał on posadę w Bonne Fontaine w Alzacji, gdzie poszukiwał rud żelaza. Na początku października 1837r. otrzymał propozycję objęcia stanowiska profesora chemii i mineralogii w szkole górniczej w La Serena w górniczej prowincji Coquimbo w Chile.

W drugiej ojczyźnie

Początki jego pobytu w La Serena były bardzo trudne. Domeyko z energią zabrał się do pracy, opanował język hiszpański, opracował program nauczania, wybudował i wyposażał laboratorium oraz zorganizował pracownię probierczą.

Już w 1844r. Domeyko opracował i opublikował dwa podstawowe podręczniki mineralogii, które były wielokrotnie wznowiane. W 1844r. Domeyko wyruszył do niepodległej jeszcze wówczas Araukanii. Polski uczonego interesował się życiem Indian, oburzała go dyskryminacja Araukanów, dążenie do usunięcia ich z ziemi przodków i zagłady, wzbudzała podziw ich walka o utrzymanie wolności. Poglądy Domeyki miały wpływ na złagodzenie stanowiska rządu chilijskiego wobec Indian. Araukania cieszyła się niepodległością do 1884r. Z inicjatywy Domeyki zorganizowano w La Serena Muzeum Etnograficzne poświęcone kulturze Araukanów i innych szczepów indiańskich zamieszkujących terytorium Chile.

W 1846r. Domeyko złożył prośbę o dymisję i po jej otrzymaniu, serdecznie i z żalem żegnany, na początku listopada udał się do Valparaíso, skąd zamierzał odpłynąć do Europy. Rząd chi-

lijski podjął jednak zabiegi o zatrzymanie uczonego w kraju. Zwrócono się do niego z prośbą o objęcie katedr mineralogii i fizyki na Uniwersytecie w Santiago oraz przeprowadzenie reformy uczelni i całego szkolnictwa chilijskiego. Propozycje te skłoniły Domeykę do pozostania jeszcze na jakiś czas w Chile.

W 1847r. rozpoczął wykłady z mineralogii, fizyki i, nieco później, chemii. Został mianowany członkiem Rady Uniwersyteckiej. Kontynuował rozpoczętą już w 1842r. pracę nad projektem reformy szkolnictwa, opartym na wzorze Wileńskiego Okręgu Szkolnego i macierzystej uczelni oraz uniwersytetów niemieckich. Projekt ten przedstawiony na posiedzeniu Rady, a szczególnie sprawa reorganizacji samej uczelni, wzbudziły sprzeciw niektórych zasłużonych profesorów. Po burzliwych dyskusjach projekt ostatecznie został przyjęty. Realizację jego rozpoczął Domeyko, jako delegat rządu, dopiero w 1852r.

W 1848r. w dowód uznania zasług, na wniosek rządu, parlament podjął uchwałę o przyznaniu uczonemu honorowego obywatelstwa chilijskiego. W 1849r. Domeyko, zmęczony życiem w mieście, kupił wille z pięknym ogrodem na peryferiach Santiago. W rok później 7 lipca poślubił Chilijkę. Te wydarzenia na trwałe związały uczonego z jego drugą ojczyzną.

W 1867r. został wybrany rektorem Uniwersytetu w Santiago. Funkcję tę pełnił przez trzy kadencje, do roku 1882.

Zakres zainteresowań i prac wykonanych przez Domeykę był bardzo szeroki. Badał wulkany, meteoryty, wody zwykłe i mineralne, zorganizował stację meteorologiczną i rozpoczął badania tego typu, założył obserwatorium astronomiczne, opracował podręczniki fizyki i probierstwa, używane w kilku krajach Ameryki Południowej. Był autorem licz-

nych zrealizowanych projektów, m.in. wodociągu dla Santiago, eksploatacji odkrytych złóż węgla, budowy nowoczesnych pieców górniczych.

Pożegnanie

Przez ponad pół wieku, przebywając na obczyźnie, Domeyko utrzymywał stałą korespondencję z rodziną i przyjaciółmi. Pilnie śledził postępy polskiej nauki, czytał po polsku. Na prośbę przyjaciół pisywał do prasy krajowej artykuły i relacje ze swych podróży (drukowane w „Kłosach”, „Wędrowcu”, „Czasie”, „Kronice Rodzinnej”). Brał udział w projektach zorganizowania w Polsce muzeum przyrodniczego. Przekazał Akademii Umiejętności w Krakowie i Szkole Głównej w Warszawie kolekcję okazów chilijskich oraz swe publikacje.

22 maja 1884r., uroczyste żegnany przez władze, kolegów-profesorów, uczniów i ludność stolicy, w specjalnie dlań przygotowanym wagonie prezydenta, Domeyko z synami opuścił Santiago. Obiecał, że jeszcze odwiedzi Chile. Do portu Valparaíso odprowadzało go grono krewnych i przyjaciół. Uczony z żalem żegnał ziemię chilijską, której poświęcił 46 lat swego pracowitego życia, swój talent i wiedzę.

W Paryżu witali go dwaj dawni przyjaciele - Władysław Laskowicz i niewidomy Bohdan Zaleski oraz rodzina Władysława Mickiewicza, syna poety. Odwiedził paryską Szkołę Górniczą, którą przez wiele lat obdarowywał cennymi kolekcjami minerałów chilijskich. 21 lipca wyruszył do Krakowa. W hotelu, zaraz po przyjeździe, powitalną wizytę złożyli mu członkowie Akademii Umiejętności. Zawsza spotykał się z dowodami szacunku i uznania. Gdy podziwiano jego piękną, swobodną polszczyznę, Domeyko powiedział: „Zawsze myślałem po polsku, modliłem się po polsku i kochałem po polsku”.

W połowie 1888r. postanowi-

lił raz jeszcze odwiedzić Chile, aby ustabilizować przyszłość synów, którzy mieli pozostać w ojczyźnie matki. Planował wprowadzenie Kazimierza na opuszczoną przez siebie katedrę, Hermana zaś polecił chciał chilijskim władzom duchownym. Latem z żalem opuścił Zyburtowszczyznę. W czasie podróży morskiej zachorował. 12 listopada poważnie chory przybył do Santiago. Żył już tylko kilka tygodni. Zmarł 23 stycznia 1889r. Uroczystości pogrzebowe, zorganizowane na koszt państwa, stały się żałobą ogólnonarodową.

W 1902r. na grobie Domeyki w Santiago odsłonięto pomnik ku jego czci. Pamięć o uczonym została utrwalona w nazwach geograficznych: pasmie Andów - Cordillera de Domeyko, szczycie górskim - Cerro de Domeyko, miejscowościach - miasteczko Domeyko w Antofagście, port Puerto de Domeyko. Imię jego noszą ulice w Santiago, La Serenie i Valdivii oraz kopalnia saletry na pustyni Atacama. Uczeń także uczcił pamięć Domeyki w nomenklaturze przyrodniczej: jeden z odkrytych przez niego minerałów - arsenian miedzi - nazwano domeykitem, dwie skamieniałości - Nautilus domeykus i Ammonites domeykanus, kwiat - Viola domeykiana, odmianę lisa chilijskiego - Canis domeykanus. W 1903r. rząd chilijski wydał w pięciu tomach jego prace naukowe. Ignacy Domeyko wniósł trwały wkład do nauki światowej, który spotkał się z uznaniem społeczności międzynarodowej. Do końca życia pozostał też gorącym patriotą, nierozrwalnymi niemi związanym ze swą ziemią rodzinną, a zarazem dzięki twórczej pracy dla narodu chilijskiego pozostał wzorem człowieka i uczonego ceniącego najwyższe wartości uniwersalne ponad granicznymi podziałami.

Przygotowała Iness TODRYK

Prenumerata

Міністэрства культуры і інфармацыі
Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету (індэкс выдання)

„Гłos znad Niemna” 63863

На 2002 год па месяцах:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды _____ (паштовы індекс) _____ (адрас)

Каму _____ (прошчыма, імя і прозьвішча)

Даставачная картка

ПВ _____ месца _____ лі- _____ тар _____ на газету **63863** (індэкс выдання)

„Гłos znad Niemna”

Конт. падпіскі 4710 руб. Колькасць 1
пераносіцца руб. камплектаў

На 2002 год па месяцах:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды _____ (паштовы індекс) _____ (адрас)

Каму _____ (прошчыма, імя і прозьвішча)

UWAGA!

Podsumowanie konkursów!

Redakcja Głosu serdecznie dziękuje uczestnikom konkursów, ogłoszonych na łamach naszej gazety. Książkę „Komputer: dziś i jutro” wysyłamy naszej młodej czytelniczce **Irenie KODZIS** z Dociszek rejonu weronowskiego za udział w konkursie dziecięcym.

Rozwiązania konkursu historycznego (z 5.04.2002) są następujące: 1 — Miednoje, 2 — Prusy Królewskie, 3 — Sejm Walny, 4 — Virtuti Militari, 5 — Wolnomularstwo Narodowe, 6 — Stańczyk, 7 — Sobótka, 8 — Reformacja, 9 — Piast, 10 — Kasztelan. Nagrodę — książkę Williama Shake-

speara z serii „Arcydzieła literatury światowej” wysyłamy do Mińska, do **Genadiusza IWANCZYNA**.

Nielatwe okazały się pytania konkursu sportowego, które ułożył Kazimierz Znajdziński, wiceprezes KS „Batory”. Najwięcej punktów za prawidłowe odpowiedzi uzyskała: **Wiktoria ŻUKOWSKA** z Barani rejonu orszańskiego, **Genadiusz IWANCZYN** z Mińska, **Natalia SURBA** z Grodna, **Paweł ŻEBROWSKI** z Wołkowyska, a wszystkich wyprzedził **Genadiusz IWANCZYN**, któremu KS „Batory” przygotował nagrodę specjalną.

KARTKI Z KALENDARZA

7-13.07.1944 - Walki oddziałów Armii Krajowej Okręgu Wilno i Podokręgu Nowogródek o zdobycie Wilna.
10.07.1444 - W bitwie z Turkami pod Warną zginął król Polski i Węgier Władysław Jagiellończyk.
10.07.1935 - W Spale n. Pilicą odbył się ostatni przed wojną ogólnopolski zlot harcerski. Wzięło w nim udział 25 tys. harcerzy i harcerzy.
13.07.1521 - W obecności króla Zygmunta Starego i całego dworu królewskiego został zawieszony na wieży wawelskiej katedry dzwon o imieniu „Zygmunt”.

Podziękowania

Zarząd Główny Związku Polaków na Białorusi oraz uczestnicy wycieczki do Krakowa, Częstochowy i Oświęcimia

składają serdeczne podziękowania Oddziałowi Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Gorzowie Wielkopolskim oraz jego prezesowi **Zdzisławowi CZUBAKOWSKIEMU** za wspaniałe zorganizowaną wycieczkę

*****

Rodzice absolwentów Polskiej Szkoły w Grodnie składają podziękowania Zarządowi Głównemu Związku Polaków na Białorusi oraz Działowi Oświaty ZPB za wsparcie finansowe w organizacji balu maturalnego

Cennik życzeń, podziękowań, ogłoszeń drobnych

cena (z podatkiem VAT) za 1 liniijkę umowną (28 znaków — liter):	więcej niż 300 zn.	komercyjne
tekst	mniej niż 300 zn.	
zwykłe	360 rub/lin;	320 rub/lin; 500 rub/lin;
pogrubioną czcionką	460 rub/lin;	420 rub/lin; 540 rub/lin;
w czarnej ramce	420 rub/lin;	400 rub/lin; 520 rub/lin;
w czerwonej	460 rub/lin;	440 rub/lin; 540 rub/lin;
matrymonialne	500 rub/lin;	480 rub/lin;
nekrologi na stronie 5 o rozmiarze 81x 30 mm 2500 rub		

Numer konta Biełinwiestbanku w Grodnie: 3015204440014, kod 705

Redakcja Głosu znad Niemna uprzejmie prosi autorów, którzy nadsyłają swoje materiały pod adresem redakcji, o podanie swoich danych (nazwisko, imię, imię ojca, adres zamieszkania) oraz danych paszportowych w celu naliczania honorariów.

Gratulacje

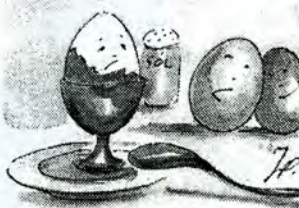

Z okazji jubileuszu urodzin kochanej żonie, mamusi, babci
Karolinie JODKOWSKIEJ
z Jodkiewicz najserdeczniejsze życzenia: zdrowia, długich lat życia rodzinnego, pokoju oraz obfitych łask Bożych. Jesteśmy wdzięczni za trud i miłość oraz czułe serce i mądrość życiową
kochający mąż, dzieci, wnuki i prawnuki

Z okazji urodzin
Konstantemu TARASEWICZOWI
moc serdecznych życzeń: zdrowia, jak najwięcej szczęśliwych i pogodnych dni, dalszych sukcesów w pracy i pomyślności w życiu składają
Zarząd Główny ZPB oraz redakcja Głosu

Z okazji urodzin
Proboszczowi parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Prużanie Księdzu
Dziedkanowi
Edwardowi ŁOJKOWI
składamy moc najserdeczniejszych życzeń: dobrego zdrowia, długich lat życia, wiele łask Bożych, codziennej opieki Matki Bożej Wniebowziętej. Dziękujemy Ci, Ojczy, za tak długą pracę, wytrwałość w trudnych czasach i troskę duszpasterską. Niech dobry Bóg obdarzy Cię opieką, siłą i mocą w trudnej pracy kapłańskiej.
Szczęść Boże!
Zarząd Oddziału ZPB w Prużanie oraz parafianie

Uśmiechnij się

- Ale z niego mięczak!
*****

Lekarz otworzył właśnie nowy gabinet i czeka na swojego pierwszego pacjenta. Nagle słychać stukanie do drzwi, po chwili wchodzi jakiś facet. Pielęgniarka długo tłumaczy mu, że trzeba cierpliwie poczekać, bo pan doktor ma mnóstwo pacjentów.

W końcu lekarz każe wprowadzić faceta, ale, by

zrobić na nim wrażenie, podnosi słuchawkę telefonu i zaczyna fantazjować:

- Naprawdę nie mogę pana przyjąć, jestem strasznie zapracowany. No... może za miesiąc... Dobrze, proszę jeszcze zadzwonić.

Odkłada słuchawkę i udaje, że dopiero w tej chwili zauważył faceta, pyta więc:

- Co pana tu sprowadza?
- Jestem z telekomunikacji. Przyszedłem podłączyć telefon.

*****
Nauczycielka kazała dzieciom narysować portret rodziny.

- Jasiu — mówi nauczycielka — pokaż nam swój portret.

Dumny Jasio pokazuje swój rysunek.

Zdziwiona pani pyta:

- Jasiu, dlaczego twój tata ma fioletową głowę?
- Bo nie miałem tylnej kredki — odpowiada.

*****
Żona podczas kłótni do męża:

- Już lepiej bym zrobiła, gdybym wyszła za diabła!!!!!!

- Niestety — wzrusza ramionami mąż — małżeństwa między krewnymi są zabronione!

*****
Na pustym jeszcze placu budowy brygadziści stają przed robotnikami i mówią:
- Panowie, rozpoczynamy i pamiętajcie: budujemy solidnie, bez fuszerki, bez wynoszenia na lewo materiałów. Budujemy najlepiej jak umiemy, bo budujemy dla siebie.

- A co to będzie? — pyta się jeden z robotników.

- Izba wytrzeźwień.

*****
Marynarz wrócił z rejsu i pyta żonę:

- Co powiesz o tej wesołej małpce Koko, którą ci przysłałem?

- Jeśli mam być szczerą, to wolę cielęcinę...

Redakcja tygodnika „Głos znad Niemna”

zatrudni korektora.
Wymagania: ukończone studia polonistyczne, doskonała znajomość języka polskiego, podstawy obsługi komputera.
Zgłoszenia kierować pod adresem:
ul. Dzierżyńskiego 32, Grodno 230023 tel. (0152) 72-31-69

Konsulat Generalny RP w Grodnie poszukuje do wynajęcia mieszkania lub domu z telefonem na dłuższy okres
tel. (0152) 75-15-90, 75-15-95
od 10.00 do 16.00

Drobne ogłoszenia w Głosie dla mieszkańców Grodna pod całodobowym numerem telefonu **066.**

Klub Sportowy „Batory”

przy ZPB organizuje w lipcu br.
Mistrzostwa Związku w Piłce Nożnej.
Osób zainteresowanych prosimy o kontakt pod numerami tel.:
(0152) 72-00-75, (0152) 6-50-82.

Matrymonialne
Zamożni obcokrajowcy oraz Polacy z USA, Canady, Australii i Europy Zachodniej poszukują panie.
Zgłoszenia: dane personalne + fotografia pod adresem: „Carina”, 94-060 Łódź 10, Box 22, Polska, tel. (1048)-42-687-08-10

Czy pamiętasz, że...

8 lipca - Edgara, Eugeniusza
9 lipca - Weroniki, Zenona
10 lipca - Olafa, Filipa
11 lipca - Benedykta, Olgi
12 lipca - Brunona, Jana
13 lipca - Andrzeja, Benedykta, Henryka
14 lipca - Kamila, Franciszka

Tygodnik jest wspierany przez Senat RP oraz Fundację "Pomoc Polakom na Wschodzie"

GŁOS
Wydawca: SZ „Związek Polaków na Białorusi”
Adres redakcji: 230023 Grodno ul. Dzierżyńskiego 32
Tel. (0152) 72-31-69, fax. (0152) 72-0075
e-mail: glosznadniena@mail.grodno.by
glosznadniena@yahoo.com
Internet: http://glos-znad-niemna.virtualave.net
Redaktor naczelny: Andrzej Dubikowski
Redaktorzy: Tatiana Zaleska (zastępca redaktora naczelnego), Alicja Samiec (sekretarz redakcji), Halina Ejsmont, Ryszard Karaczun, Andrzej Poczubot, Iness Todryk (redaktor wydania)
Fotograf: Jarosław Waniukiewicz

Korekta: Helena Bohdan
Obsługa komputerowa: Jolita Onisko
Prenumeratę: można zamówić w każdym urzędzie pocztowym na Białorusi (do dnia 15 każdego miesiąca). Prenumeratę w Polsce przyjmują placówki Ruchu S. A. Indeks w Polsce 329258
Cena gazety w prenumeracie miesięcznej wynosi 942 BYB, w sprzedaży w kioskach — 180 BYB.
© Głos znad Niemna Wszystkie prawa zastrzeżone (łącznie z tłumaczeniem na języki obce)

Autorzy publikacji ponoszą odpowiedzialność za wiarygodność podawanych faktów. Ich poglądy nie zawsze są zbliżone z poglądami redakcji. Redakcja nie ponosi żadnej odpowiedzialności za treść ogłoszeń i reklam, zastrzega sobie prawo do skracania, adiacji materiałów i zmiany tytułów. Nie zwracamy nie zamówionych materiałów

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 685. Індэкс 63863
Аб'ём выдання 3 друкаваныя аркушы
Заказ № 2186 Наклад 6000 асобнікаў.
Штотыднёвік „Гłos znad Niemna” (на польскай мове)
ISSN 1563-3233
Адрас рэдакцыі: 230023 Grodno вул. Дзяржынскага, 32
Друк: Гродзенскае абласное ўнітарнае паліграфічнае прадпрыемства „Гродзенская друкарня”
Гродна вул. Паліграфістаў, 4
Падпісана да друку 4.07.2002 у 15⁰⁰
Якасць друку адпавядае якасці прадстаўленых рэдакцый дэяпазітываў.

Бądźmy w kontakcie

Czekamy na Państwa telefony od godz. 9.00 do 18.00, od 18.00 do 9.00 możecie Państwo zostawić wiadomość na automatycznej sekretarce.

tel. (0152) 72-31-69